

Sumari

▸ El Sant Novici	2
David León	
▸ Notícies i esdeveniments	4
▸ L'anàlisi arqueomètrica i implicacions estadístiques en l'estudi ceràmic	8
Llorenç Vila Jaume Buxeda	
▸ Reflexions al voltant de l'estètica marxista de l'art	14
Bartomeu Martínez	
▸ Nova secció a la pàgina web del CDL	17
Llorenç Sastre	
▸ Leonard Cohen i els acords de comiat	18
Gabriel A. Gordiola Joan I. Casellas	
▸ XLIII congreso de filósofos jóvenes	25
Margarita Santandreu	
▸ Legislació 2005-06	28
Ferran Tarongí	
▸ Cursos 1r trimestre 2006-07	33
Llorenç Sastre	
▸ El valor de la tradició	34
Ferran Tarongí	
▸ Ressenyes bibliogràfiques ...	36
Llorenç Sastre	

Editorial

Nou curs, noves expectatives

El curs escolar comença i el retorn a l'activitat lectiva ens dur al dia a dia, les vacances ja són història. Aquest estiu que hem passat havia de ser molt calorós i poca aigua, però això no ha passat del tot en aquesta illa tan meravellosa en la qual vivim. Esperam que aquest curs escolar que comença sigui tranquil i profitós per a tots

La LOE s'ha aprovat i el seu desplegament durà nous canvis al sistema educatiu, però el pacte per l'educació que tantes vegades hem demanat des d'aquí no ha arribat i pareix que per ara no arribarà. Qualsevol llei que no hagi estat suficientment consensuada entre els diferents sectors educatius genera polèmica i sempre hi ha reivindicacions que no es tenen en compte. La Llei no ha sortit amb el suficient consens i a la situació anteriorment descrita s'hi ha afegit el relleu de la ministra. Esperem que els decrets i ordres que durant aquests mesos aniran sortint a la llum siguin consensuats entre tots els estaments educatius.

Pel que fa al CDL dir-vos que estam arribant al final del nostre mandat i que el camí desenvolupat ha estat curt. Aquests quatre anys han passat molt de pressa i han estat molt intensos. El CDL no és el mateix que vàrem agafar el 2003, s'han produït canvis substancials des de personal d'administració a nou models de cursos i ampliacions de convenis de col·laboració. Nosaltres creiem que la tasca duita a terme ha estat positiva, però heu de ser vosaltres els que ens heu de dir si això ha funcionat o no i sense la vostra participació res haguéssim pogut fer.

Seguint amb els nostres objectius hem signat nous convenis. Aquestes col·laboracions ens permetran gaudir d'un seguit d'avantatges que trobareu a la nostra pàgina web.

També les reformes pel que fa al Consejo s'han produït i des del curs passat s'han creat els cursos d'estiu d'Almagro. Aquests es van consolidant amb la participació de tots els col·legis de les diferents comunitats autònomes. Un altre fet important és que les tecnologies de la informació també han entrat en aquesta institució i a partir del curs vinent es podran realitzar cursos on-line des de qualsevol comunitat autònoma. Poc a poc anem aconseguint fites importants, sempre al servei de tots els nostres col·legiats.

Bé, tan sols ens queda desitjar-vos un bon curs i que amb les piles carregades les feines educatives siguin més bones de dur.

La Junta de Govern

EL SANT NOVICI

David León Fioravanti

El passat dia 12 d'abril de 2006, es va estrenar la meua obra, "El Sant Novici", a l'auditori del Conservatori.

El Sant Novici és una cantata escènica per a soprano, tenor, cor mixte narrador i orquestra. Aquesta versió, composta durant l'hivern del curs 2005/06, amplia la primera versió per a cor infantil. L'estrena s'emmarca dins el projecte Cor 3 Països, de la Direcció General de Planificació i Centres Educatius, de la Conselleria d'Educació i Cultura.

El projecte Cor 3 Països compta amb la participació d'alumnat d'Uddevalla (Suècia), NorthAyrshire (Escòcia) i les Illes Balears. La música coral, en aquest cas, és el fil conductor del projecte, el qual pretén que es conformi un gran cor amb joves cantaires dels tres països participants, els quals treballen individualment i conjuntament una obra original de temàtica tradicional del país amfitrió.

El Sant Novici està basada en una antiga llegenda mallorquina d'arrel popular, recuperada per Gabriel Sabrafin, autor dels textos de la cantata. Basant-se en la tradició, Gabriel Sabrafin va verificar la història del Sant Novici de manera clara, expressiva i adequada al propòsit de l'obra.

Va ser interpretada per alumnes del Conservatori Professional de Música i Dansa de Palma, estudiants d'Uddevalla Gymnasie- och Kulturskolekör (Suècia) i els membres del North Ayrshire Schools Senior Choir (Escòcia), amb la participació del Conjunt instrumental del Conservatori Professional de Música i Dansa de Palma; com a narrador va actuar el propi escritor,



Gabriel Sabrafin. El director d'escena va ser Rafel Lladó i la direcció musical va anar a càrrec de Carles Ponsetí.

L'argument del Sant Novici, projectat des d'un quadre procedent del desaparegut convent de Sant Domingo de Palma, exalta el valor de la innocència i la generositat dins un entorn de desgràcies i pobresa que caracteritzà l'any 1348.

El petit Jaumet de cinc anys és enviat, per treure'l de la immensa misèria familiar, com a novici al convent de Sant Domingo on podria tenir la vida digna que la pobresa dels seus pares no li permetia.

La natural curiositat d'un nin de la seva edat el duia sovint a trescar per les dependències grans i misterioses de l'enorme convent. Un dia topà amb un quadre que representava la verge Maria i l'Infant Jesús. Creient Jaumet que el nin que veia al quadre no estava ben nodrit, li oferí menjar del seu que amagava a l'hora del refectori.

Segons conta la llegenda l'Infant Jesús baixà del quadre per menjar-se el que li havia dut en Jaumet i convidar-lo a sopar amb Ell i el Pare Celestial per obrir-li la porta a la santedat.

Com explica Gabriel Sabrafin a la seva obra, existeixen tota una sèrie de coincidències reals al voltant d'aquesta història que la fan encara més curiosa.

El convent on transcorre l'acció es trobava situat aproximadament on ara hi ha el Parlament de les Illes Balears. Una de les seves capelles estava dedicada al "Sant Novici".

L'Ajuntament de Palma va nomenar fill il·lustre de Ciutat un frare dominicà, Jaume Capdebou,



mort al convent de Sant Domingo l'any 1348. A la sala de plens, encara avui, es pot veure el seu retrat que explica que es tracta del "Sant Novici". També hi ha un carrer de Palma dedicat a la seva memòria.

El quadre de la Mare de Déu i el Bon Jesús a què fa referència aquesta història es troba al Museu de Mallorca.



Vaig dividir el text en set episodis, seguint l'argument de la història, procurant que la música reflectís el sentit i les emocions de les paraules a cada un d'ells. Això es tradueix amb una gran varietat de diferents caràcters musicals. Els temes i motius musicals estan treballats amb coherència, apareixen en diferents moments donant a l'obra un sentit unitari.

1) *No ploreu pobra mare entristida.*

L'obra comença expressant la tristor d'una mare quan acomiada el seu fill. El tema és introduït per l'orquestra, recollit pel cor i desenvolupat pel tenor solista. La serenor del final és perquè el fet d'anar al convent farà entrar en Jaumet per sempre a la vida. La música arriba aquí a un moment molt expressiu amb l'acompanyament de la soprano solista.

2) *Tota l'illa és un camp de malures.*

Aquest és un episodi només coral amb un caràcter molt descriptiu de la vida en aquells temps, la música es torna, de sobte, molt més dramàtica. Apareix diverses vegades el tema del "Dies Irae" gregorià com a leitmotiv de les dificultats, les malures i la mort.

3) *Quan la resta de frares descansa.*

En aquesta part hi ha molta acció al text, la música intenta seguir tot aquest corrent de fets diferents amb dinamisme i varietat. Des del descans dels frares, les corregudes d'en Jaumet pel convent, el quadre, com s'hi atansa a poc a poc, etc. Una intervenció del cor al final "És més petit que ell" conclou l'episodi més relaxadament.

4) *La mare amb sos braços l'agombola bé.*



El 4t número està dividit en dues parts ben diferenciades. Una primera, a manera de recitatiu d'en Jaumet acompanyat pel cor i en segon lloc, una cançó "Demà et portaré" més lírica i plena de tendresa envers el Bon Jesús.

5) *Un cantó de pa.*

Segueix un viu Scherzo divertit i alegre, on en Jaumet enumera les coses que li durà de menjar al nin del quadre (el Bon Jesús). Està estructurat en les tres seccions típiques A-B-A'. La part central és més lenta i suau. La reposició és bastant variada amb un final molt imitatiu.

6) *Com sempre, Ell l'espera.*

La sisena part està marcada per un recitatiu de Jesús i un duo dels dos solistes. La música recull tota una sèrie d'impressions. El diàleg dels dos personatges principals està construït amb els motius abans presentats.

Al darrer moviment, 7) *Dematí a trenc d'alba*, ja es preveu el desenllaç de la història, tràgic en principi però a la vegada esperançador. Un intermezzo instrumental resumeix tot el material temàtic de l'obra abans del final. La música recupera el tema de la cançó "Demà et portaré" i acaba amb una espècie d'himne ple de brillantor.

La instrumentació està pensada per a una orquestra de cambra formada per un quintet de vent, dos percussionistes,



piano i cordes.

Finalment, voldria agrair des d'aquestes línies tot el suport rebut per part de les diferents institucions i entitats col·laboradores, a totes les persones que varen confiar amb mi per a la composició d'aquesta obra, i sobretot, de forma especial, la il·lusió i el treball realitzat per les agrupacions musicals, intèrprets i totes les persones involucrades en el projecte, ja que sense la seva dedicació no hagués estat possible gaudir d'aquella magnífica interpretació.



L'autor de l'obra ofereix als interessats una còpia digital de l'enregistrament que es va fer el dia del concert. Podeu adreçar-vos a dlfioravanti@yahoo.es per sol·licitar-la.

Notícies i esdeveniments

- **Nou horari d'atenció als col·legiats del CDL.** A partir de l'1 de setembre de 2006 disposem del nou horari d'atenció als col·legiats i al públic en general. Aquest nou horari és de 12.⁰⁰ h a 13.³⁰ h i de 17.⁰⁰ h a 20.³⁰ h.

També ens complau presentar a Maria Pujol Zanoguera com a nova administrativa del CDL.

- **Conveni MUNAT Seguros.** El CDL ha signat un conveni amb l'asseguradora MUNAT, amb condicions avantatjoses per als col·legiats. Més informació a la secretaria del CDL.

- **Tecnocrèdit Band de Sabadell.** El Banc de Sabadell ofereix condicions especials als col·legiats del CDL pels seus serveis. Entre ells, condicions específiques per comptes corrents, plans de pensions, préstecs per als col·legiats, etc.

- **Gabriel Nadal Palmer, en el recuerdo.**
Octavio Aguilera (*)

En la epístola XXXIV a Lucilio, el immortal cordobés Séneca escribió: "Pars magna bonitatis est velle fieri bonum". Es decir, gran parte de la bondad consiste en querer ser bueno. Y esta lapidaria frase me parece que retrata adecuadamente la personalidad de don Gabriel Nadal Palmer, fallecido el pasado día 3 de mayo, a los 92 años, que fue Decano de este ilustre Colegio de Doctores y Licenciados en el período comprendido entre los años 1960 y 1974 (fue reelegido en 1966).

Conocí a don Gabriel Nadal cuando yo inicié los antiguos estudios del antiguo Bachillerato (tendría diez u once años) en el ya desaparecido colegio Liceo Español, ubicado en la avenida Conde Sallent de Palma, en el que él fue mi primer profesor de Matemáticas, como lo fue de mi hermano y de tantos otros. Pocos cursos después sucedió, en la dirección del centro a don Antonio Aguiló, y cuando yo concluí mi Bachillerato y aprobé el consiguiente Preuniversitario en la Universidad de Barcelona (en el primer año en que se implantó dicho curso), don Gabriel me contrató para ejercer



tareas docentes en el citado Liceo Español, donde pasé prácticamente de discente a docente casi sin solución de continuidad. Esto me impulsó a estudiar la carrera de Magisterio como alumno libre para tener una situación que me legitimara legalmente, aparcando mi idea de cursar Filosofía y Letras en la Universidad de Barcelona (la UIB no estaba entonces ni siquiera en la mente de los más optimistas). Fue, pues, mi primer director en el campo de la Enseñanza (como otra figura histórica, don Antonio Sabater Mut, lo fue en mi otro campo profesional: el periodismo). Como se ve, la amistad que generosamente me dispensó siempre don Gabriel fue muy temprana. Y larga en el tiempo, ya que se continuó una vez que terminó mi relación laboral con el Liceo Español y coincidimos con posterioridad en otros centros y actos, ya como colegas. Porque don Gabriel ejerció su labor en diversos centros, además del citado: el instituto Ramón Llull (donde antes había sido alumno), la filial de instituto San José Obrero, la Inmaculada, Santa Mónica... Labor siempre entusiasta, que inició en 1940, el mismo año que se licenció en Ciencias Físico-Químicas en la Universidad de Zaragoza, y no interrumpió hasta 1979, en que se jubiló. Labor, como digo, siempre entusiasta, vocacional, porque creo que él, tal vez sin saberlo, pertenecía al grupo de los docentes que aprenden mientras enseñan. Aprenden virtudes, abnegación, sacrificio, entrega... Jubilado en 1979, como he dicho, siempre que me encontraba con él en las inmediaciones de su domicilio palmesano, seguía siendo juvenil, animoso, afable, interesándose por mis asuntos, lo mismo personales que profesionales. Tanto daba ánimos y consejos llenos de sensatez como solicitaba con humildad, con la humildad de los auténticos maestros, opiniones de quien desde luego se hallaba a mil leguas por debajo de él en todos los aspectos.

La primera palabra que a mí me viene a la mente, al evocar la figura de don Gabriel, es bonhomía. Porque, vuelvo al principio, a mí me parece que siempre quiso ser bueno, honrado a carta cabal, este hombre que nació en Esporlas el 5 de octubre de 1913. Tanto en la Enseñanza como en su vida privada y familiar. Estuvo casado con doña Catalina Mir, su viuda, a quien envió mi pésame, lo mismo que a sus hijos.



D. (C) Doctor en Ciències de la Informació i Llicenciado en Filosofía y Letras

► **ACTA DEL JURAT DEL CONCURS DE FOTOGRAFIA PER COMMEMORAR EL IV CENTENARI DE LA PUBLICACIÓ DE "Don Quijote de la Mancha" de Miguel de Cervantes.**

A Palma de Mallorca, dia 13 d'abril de 2004, es reuneixen en el Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears, el jurat encarregat d'atorgar el Premi a la millor fotografia en blanc i negre i el Premi a la millor fotografia en color, constituït per:

Sra. Francisca Magraner, en representació del Centre de Professors,
Sr. Miguel Ángel Mansilla, en representació dels vocals organitzadors del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears.

Sra. Margarita Santandreu, en representació del CDL.

Una vegada llegides les bases de la convocatòria, examinades i seleccionades les fotografies presentades, i triades les obres premiades,

ACORDEN:

1) *Exposar en el CDL del dia 13 al 21 d'octubre i en el CEP del dia 24 d'octubre al dia 4 de novembre les següents fotografies:*

EN BLANC I NEGRE:

"Don Quijote i Sancho Panza a un molí nou" de la Sra. Benita Serra Garau.

EN COLOR:

"Mallorca-2005: Un descobriment inesperat" del Sr. Jaume Morro Prats.

"Sombras prestas a cruzar andanzas con distancias" de la Sra. M^a Ángeles Longás Lacasa.

"El Ejército de Alifanfaron" de la Sra. Herminia García Dopico.

"Senyor, no són gegants, són molins!" de la Sra. F. Ana Batuecas Crespí.

2) *El premi de 300€ i publicació a la portada de la revista del CDL a la millor fotografia en blanc i negre és declara dessert.*

3) *El premi de 300€ i publicació a la portada de la revista del CDL a la millor fotografia en color s'atorga a la Sra. Herminia García Dopico per la fotografia "El Ejército de Alifanfaron".*

4) *Concedir una menció especial a la Sra. F. Ana Batuecas Crespí per la fotografia en color "Senyor, no són gegants, són molins!"*

Una vegada acordats els punts anteriors, s'aixeca la sessió i es redacta la present acta.

Francisca Magraner

Miguel Ángel Mansilla

Margarita Santandreu.

A l'acte del lliurament dels premis es va celebrar el 23 de novembre de 2005, al saló d'actes del CDL, i hi assistiren la directora general d'Ordenació, Innovació i Formació del professorat, Sra. Joana Rosselló, la representant del centre de professorat, Sra. Aina Carreres i el degà del CDL, Sr. Guillem Estarelles.

Alguns moments de l'acte es recullen en aquestes fotografies:



D'esquerra a dreta: Aina Carreres, Joana Rosselló i Guillem Estarelles



Joana Rosselló i Guillem Estarelles



Hermínia García recollint el premi de guanyadora del concurs



F.Ana Batuecas recollint la menció especial del concurs



Actes de celebració del IV centenari del quixot



Actes de celebració del IV centenari del quixot



Taula presidencial



Joana Rosselló i Guillem Estarelles

L'ANÀLISI ARQUEOMÈTRICA I IMPLICACIONS ESTADÍSTIQUES EN L'ESTUDI CERÀMIC

Llorenç Vila Socias¹
Jaume Buxeda i Garrigós¹

Mercès al desenvolupament de les ciències experimentals, especialment la física i la química, avui dia es pot comptar amb un seguit de tècniques analítiques que permeten fer front a l'estudi de la matèria a partir d'unes bases plenament contrastables. Amb la intenció d'obtenir el màxim d'informació sobre el material documentat a les excavacions i millorar la qualitat de les inferències històriques cada cop més arqueòlegs s'han orientat cap a l'ús d'aquestes tècniques², i superar així les limitacions imposades per la metodologia arqueològica tradicional³. De fet, la seva aplicació ha permès un gran ventall de possibilitats a l'arqueologia, com ara els estudis de proveniença, tecnologia i ús d'artefactes, l'estudi d'ecofactes i reconstruccions paleoclimàtiques, la prospecció remota, la conservació d'objectes arqueològics o la datació absoluta.

No obstant, en aquest text ens centrarem en els fonaments de la metodologia arqueomètrica referent a la caracterització de ceràmiques arqueològiques, així com en la manera en què el treball posterior a qualsevol excavació (inventari del material, interpretació del jaciment) pot condicionar la síntesi d'aquesta caracterització.

Podem començar per definir l'arqueometria com la disciplina que s'encarrega de l'estudi d'objectes arqueològics mitjançant l'aplicació de tècniques provinents de les ciències experimentals, entenent els objectes arqueològics com a fenòmens de doble vessant: natural i cultural. Natural en tant que estan formats per una matèria primera susceptible de ser caracteritzada i cultural en tant que són objectes produïts per éssers humans, que modificaren en major o menor grau la seva natura i que els conferiren unes propietats determinades (formals, mecàniques, decoratives,...). Ens trobem, per tant, davant diferents

tipus d'informació que requereixen de diferents vies d'aproximació per al seu coneixement⁴. Per exemple, la tipologia, que respondria a la vessant cultural de l'objecte arqueològic, és un tipus d'informació que no requereix de la preparació de l'individu en estudi per a la seva observació i descripció; es tracta d'una informació directa. Per altra banda, la composició química d'una ceràmica, que respondria al vessant natural de l'objecte, no pot ser caracteritzada a no ser que hi hagi una preparació de l'individu perquè pugui ésser sotmès a una tècnica d'anàlisi físico-química; en aquest cas estem davant d'un tipus d'informació indirecta. En conseqüència podem definir informació directa com aquella que s'obté sense la necessitat de preparar l'individu en estudi per a la seva observació, mentre que la informació indirecta és quan necessàriament cal la preparació de l'individu per tal de mediatitzar l'observació amb un instrument analític.

La informació directa forma part dels anomenats criteris de validació. És informació directa tota la informació que se n'obté del jaciment i dels seus materials mitjançant la metodologia arqueològica, així com l'estat de la qüestió que hi pugui haver sobre el tema en estudi. Així que, per definició, la informació directa és interpretable arqueològicament i, a més, és la que en un primer moment permet estimar la probabilitat a priori del treball arqueomètric. Aquesta probabilitat es pot establir a partir de mètodes bayesians segons els quals la probabilitat d'una hipòtesi està condicionada per les proves que la suporten, de manera que pot ser modificada en funció de l'aparició de noves proves, o d'una millora qualitativa en els coneixements existents.

Per la seva banda, tota la informació que s'obté per via indirecta, l'única via per conèixer el ves-

¹ Equip de Recerca Arqueomètrica de la Universitat de Barcelona (ERAUB), Facultat de Geografia i Història, Departament de Prehistòria, Història Antiga i Arqueologia, Universitat de Barcelona, C/. Baldori i Reixac, s/n, 08028, Barcelona (vilasocias@ub.edu) (jbuxeda@ub.edu). Llorenç Vila Socias ha pogut realitzar aquest treball gràcies a una beca de Formació de Personal Investigador concedida per la Direcció General del Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació de la Generalitat de Catalunya.

² Per una visió general de les tècniques analítiques emprades en la caracterització de materials arqueològics veure: Tite, M.S., 1972, *Methods of Physical Examination in Archaeology*, Academic Press, London; Rice, P.M., 1987, *Pottery Analysis: A Sourcebook*, The University of Chicago Press, Chicago and London; Henderson, J., 2000, *The Science and Archaeology of Materials: An Investigation of Inorganic Materials*, Routledge, London and New York.

³ Buxeda i Garrigós, J., Cau Ontiveros, M.A., Gurt i Esparraguera, J.M., Tuset i Bertran, F., 1995, *Análisis tradicional y análisis arqueométrico en el estudio de las cerámicas comunes de la época romana*, a *Cerámica comuna romana d'època Alto-Imperial a la Península Ibèrica. Estat de la qüestió*, Monografies Emporitanes VIII, Conjunt Monumental d'Empúries, 39-60.

⁴ Neustupný, E., 1971, *Whither Archaeology?*, *Antiquity*, 45, 34-39.

sant natural dels objectes arqueològics, conforma els anomenats criteris d'avaluació. Aquests no són per si mateixos interpretables arqueològicament sinó que requereixen d'un acarament continu amb els criteris de validació, imprescindibles per arribar a una síntesi històrica. Aquesta necessitat de contrastació dins del marc metodològic transforma l'estudi arqueomètric en quelcom més que la simple aplicació de tècniques analítiques sobre un objecte arqueològic. Per aquesta raó, del treball arqueomètric també se n'ha dit Aproximació Interactiva Continuada d'un Model, això és una contrastació constant entre els resultats de diferents tècniques analítiques – via indirecta- i els criteris de validació – via directa -, per tal de crear un model explicatiu vàlid sobre la història més probable d'una ceràmica.

Un dels principals objectius de les caracteritzacions arqueomètriques sobre ceràmiques arqueològiques és l'atribució de proveniència⁵. Les caracteritzacions basades en l'anàlisi química assumeixen l'anomenat Postulat de Proveniència segons el qual la variabilitat química existent entre diferents àrees d'aprovisionament de matèria primera ha de ser, d'alguna manera que pugui ser reconeguda, significativament major a la variabilitat existent dins d'una mateixa àrea. Aquests estudis de proveniència comparen la composició de la ceràmica a què es vol atribuir una proveniència amb els grups composicionals ja caracteritzats, tenint present tant els factors tecnològics com les pertorbacions posteriors, per contaminacions i/o alteracions, que puguin haver afectat el vessant natural de la ceràmica. D'aquests grups composicionals, que poden resultar tant de l'anàlisi de ceràmiques com de matèries primeres, en podem distingir les referències localitzades (RL) i les unitats de referència composicional de pasta (URCP). Les RL són grups químics formats per individus procedents d'un mateix centre productor, mentre que s'anomena URCP a les ceràmiques que, tot i no tenir un origen conegut, presenten una similitud química suficient com per no poder ser discriminades com a grup poligènic⁶, i a les quals també es poden adscriure nous individus

ceràmics.

El vessant natural d'una ceràmica, contrastada amb els criteris de validació, és l'única font que ens pot informar sobre la seva proveniència, així com sobre certs aspectes tecnològics relacionats amb la seva producció. Malgrat això, és possible trobar en alguns treballs arqueològics atribucions de proveniència a partir d'informacions directes, com el color de les pastes o la tipologia dels individus. De fet podem afirmar categòricament que no es pot establir de manera contrastable la proveniència de cap ceràmica a partir de la seva tipologia. La caracterització arqueomètrica ha demostrat l'errònia adscripció de proveniència a partir de la tipologia fins i tot en conjunts de terra sigil·lada que comptaven amb sèries tipològiques congruents i amb segells del propi terrissaire⁷. En un altre cas il·lustratiu, com seria l'estudi arqueomètric de les ceràmiques de cuina d'època tardorromana procedents de la vila romana de Sa Mesquida (Calvià)⁸, es posà de manifest com aquestes ceràmiques, que tradicionalment s'havien considerat com a produccions locals per la seva aparença grollera, eren gairebé en la seva totalitat incompatibles amb la geologia de Mallorca. Aquest estudi palesa com la tecnologia de producció pot condicionar l'aspecte d'una ceràmica a conseqüència de la recerca d'una bona adequació a la seva funció. Les ceràmiques de cuina, per exemple, requereixen d'unes determinades propietats que els permeti suportar l'estrès



Figura 1. Romboedres de calcita afegits com a desgreixador a la ceràmica feta a mà de Barranc de Gàfols

⁵ La proveniència fa referència al lloc d'origen de la ceràmica, això és l'àrea geogràfica on es va produir, mentre que la procedència correspon al lloc del que ve, és a dir el jaciment a on s'ha documentat. Veure: Buxeda i Garrigós, J., 2001, L'estadística i la seva aplicació en els estudis de proveniència dels materials arqueològics, a Jornades d'Arqueologia i Tecnologies de la Informació i la Comunicació: Recerca, Docència i Difusió, Arqueo-Mediterrània, 7, UB-UOC, Barcelona, 71-93.

⁶ S'entén per grup monogènic aquell format per ceràmiques produïdes en un mateix taller, mentre que un grup poligènic és el format per ceràmiques provinents de diferents produccions.

⁷ Picon, M., 1974, A propos d'un vase faussement attribue a Montans, Revue Archéologique de la Narbonnaise VII, 219-223.

⁸ Cau Ontiveros, M.A., 1999, Cerámica de cocina tardorromana de las islas Baleares: Estudio Arqueométrico, BAR international series 1182, Archaeopress, Oxford.

tèrmic produït pel contacte amb el foc. Una solució tecnològica per evitar el trencament d'una ceràmica a causa del xoc tèrmic pot ser l'addició d'un desgredador amb un coeficient d'expansió similar al de la matriu. D'aquesta manera l'energia existent en la propagació de les microfractures es dissipa gradualment en xocar amb el desgredador (Figura 1)⁹. Així doncs, el fet que una ceràmica presenti un aspecte groller no necessàriament s'ha de veure com un signe d'inferioritat tecnològica en front d'una aparença més fina, ni tan sols com a sinònim de producció local.

Per la seva banda, el color d'una ceràmica arqueològica no només és el resultat de la matèria primera emprada en la seva fabricació, sinó que és conseqüència d'una conjunció de factors, des d'aspectes tecnològics (atmosfera i temperatures de cocció) fins a possibles perturbacions posteriors que hagin afectat la seva composició original. Posarem un exemple per a cada cas. El jaciment arqueològic de Llafranc (Palafrugell), datat en el canvi d'Era, ha estat interpretat com un centre productor tant d'excedent agrari com dels envasos amforals emprats en la seva distribució. La caracterització arqueomètrica d'un conjunt d'aquestes àmfores suggereix una producció del

taller amb argiles calcàries (amb un contingut de CaO superior al 5-6%) i una altra amb argiles poc calcàries (amb un contingut de CaO inferior al 5-6%). Aquesta divisió comporta importants diferències tecnològiques tant en la producció de les ceràmiques com en les seves propietats, però també pot influir sobre el color d'una ceràmica. Aquesta divisió mostra com, juntament amb les diferències en la temperatura de cocció, una mateixa producció pot donar com a resultat una diversitat de pastes des del punt de vista de l'observació macroscòpica a ull nu (Figura 2). En cas que aquestes peces es documentessin en un centre receptor, l'atribució d'una provinença a partir del color de les pastes ens portaria a l'error d'interpretar com a produccions diferents allò que respon a un model de transformacions mineralògiques durant la cocció, probablement d'una mateixa producció, i per tant d'una mateixa provinença. Un error provocat per l'aplicació d'un cànon de mesura equivocada, un mal criteri d'anàlisi.

Un altre dels factors que poden modificar la coloració d'una ceràmica, sense tenir una relació directa amb la seva provinença, és l'efecte de perturbacions en la seva composició original. Els casos més extrems, en aquest sentit, acostumen a ser el de ceràmiques procedents del medi marí, a causa de les peculiars característiques del medi de deposició. Precisament la caracterització de dues àmfores Pascual 1 descobertes en el derelict Culip VIII¹⁰ ha demostrat de quina manera les diferències en els medis de deposició poden alterar el color de les ceràmiques (Figura 3). L'individu PFR052, trobat sobre la superfície del fons marí, presentava en la totalitat de la matriu una coloració vermellosa justificada analíticament per la presència de cristalls d'hematites, bé com a fases primàries, bé com a fases de cocció¹¹. Per la seva banda, l'individu PFR053, que va ser trobat soterrat en el sediment marí, mostrava un aspecte gris que no guardaria cap relació amb la seva coloració original, sinó que seria conseqüència de la formació de pirita secundària com a resultat de l'activitat bacteriana durant la seva deposició en un medi anòxic. Tot un clar exemple de com els criteris d'avaluació (caracterització arqueomètrica) es contrasten amb els criteris de validació (informació arqueològica sobre el medi de deposició) a l'hora de crear un model explicatiu vàlid.

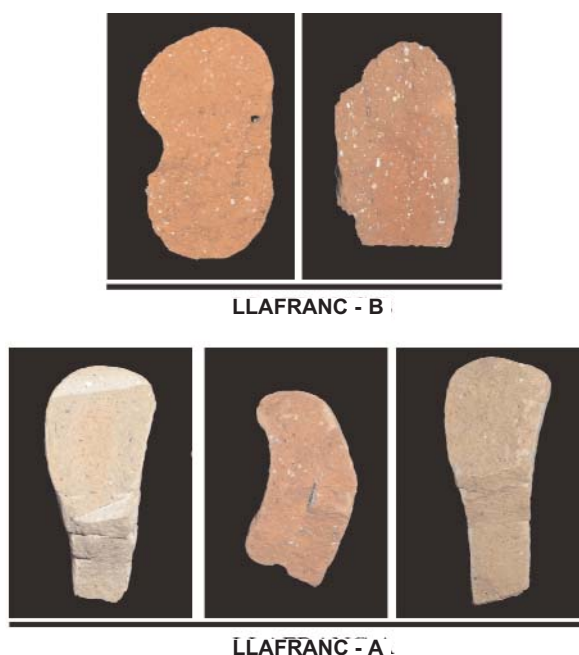


Figura 2. Canvis en la coloració de les pastes ceràmiques de Llafranc; d'esquerra a dreta, de baixa a alta temperatura per a cada grup (LLAFRANC-A, calcari; LLAFRANC-B, poc calcari)

⁹ Buxeda i Garrigós, J., 2001, Annex 5. Observació preliminar sobre les ceràmiques del jaciment del Barranc de Gàfols, a J. Sanmartí, L'assentament del bronze final i primera edat del ferro del Barranc de Gàfols (Ginestar, Ribera d'Ebre), Arqueo-Mediterrània, 5, Universitat de Barcelona, Barcelona, 231-232.

¹⁰ Buxeda i Garrigós, J., Martínez Ferreras, V., Vila Socias, L., 2005, Caracterització arqueomètrica de les àmfores Pascual 1 del derelict Culip VIII, a Culip VIII i les àmfores Haltern 70, Monografies del CASC-5, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Girona, 167-188.

¹¹ En funció del seu origen podem diferenciar entre fases minerals primàries, aquelles presents en la matèria primera, fases secundàries, la formació de les quals és posterior a la fabricació de la ceràmica, i fases de cocció, les que es formarien durant el procés de cocció sense que variï la composició química original.



Figura 3. Individu PFR052 (esquerra) i PFR053 (dreta) procedents del derelict Culip VIII

Hem dit al començament que la metodologia arqueològica actual pot condicionar els resultats del treball arqueomètric, no debades el treball arqueomètric és una Aproximació Interactiva Continuada d'un Model. Ja hem vist com els criteris de validació són els que permeten estimar la probabilitat a priori que participarà en el treball arqueomètric. Per tant tenim que el problema arqueològic i les probabilitats a priori resulten d'una responsabilitat exclusiva de l'arqueòleg. Però encara n'hi ha més. El propi objecte d'estudi del treball arqueomètric, l'individu ceràmic, també és definit exclusivament per l'arqueòleg, és a dir, és l'arqueòleg qui defineix quants individus ceràmics documenta en el jaciment, a quines classes i tipus ceràmics pertanyen i quina és la seva cronologia relativa. La resposta a les dues primeres qüestions (Quants? i Quins?) es desenvolupa generalment en el treball d'inventari del material documentat a l'excavació, mentre que la resposta a la tercera (On?) formaria part del treball d'interpretació del jaciment. En tot aquest procés és necessari tenir present quina és la relació entre la realitat definida per l'arqueòleg i l'entitat que realment va existir. Com que, òbviament, aquesta darrera no es pot conèixer, sembla raonable cercar els mètodes que menys biaix puguin introduir en el conjunt de les dades per tal de millorar la qualitat de les inferències que pretenen tenir una significació històrica.

Comencem pels Quants. Pel que fa a l'estimació del nombre d'individus ceràmics podem generalitzar en quatre grans famílies de mesures¹²: quantificació per fragments, pes, equivalent de vaixela i vaixela representada per nombre mínim (NMI) o per nombre màxim d'individus (NMxI).

Tant si quantifiquem el nombre de fragments com si estimem el número d'individus ceràmics seguint el criteri de NMxI s'estableix la relació:

$$I_C \geq I_{CR}$$

on I_C és l'individu ceràmic estimat i I_{CR} és l'individu ceràmic que realment va existir en el passat. Emprant aquests dos mètodes podem estar en la situació ideal on hi hagi una identificació absoluta entre els individus estimats i els individus que varen existir realment, $I_C = I_{CR}$. L'altra opció és que haguem documentat menys individus dels que pensàvem, és a dir $I_C < I_{CR}$, la qual cosa ens portaria a una sobreestimació dels I_C . D'aquesta manera, si per exemple tenim dos fragments de vora i un fragment de base d'un mateix tipus d'escudella, però que no aferren, seguint els criteris esmentats estimarem que n'hem mostrejat tres I_C que podrien, o no, correspondre's numèricament amb els I_{CR} . Això és important tenir-ho present perquè en arqueologia treballem per definició amb una mostra esbiaixada de les poblacions que varen existir. Per tant es pot donar el cas en què dues, o fins i tot les tres peces documentades formessin part en el passat d'un mateix individu, però que pel simple fet de no tenir els fragments restants no les podem enganxar.

En cas d'estimar el nombre d'individus ceràmics per l'equivalent de vaixela, pes o NMI s'estableix la següent relació:

$$I_C \leq I_{CR}$$

En aquest cas també podem arribar per atzar a quantificar tants I_C com I_{CR} . L'altra opció és que haguem documentat un nombre major d'individus dels que pensàvem, $I_C > I_{CR}$, definint un IC quan en realitat hi ha com a mínim dos I_{CR} . En aquest cas introduiríem una subestimació dels I_C respecte dels I_{CR} .

Fins aquí aquestes relacions ens mostren en quin sentit les nostres dades poden quedar esbiaixades en funció del mètode emprat a l'hora de quantificar. Ara bé, en cas de voler conèixer la provenença dels IC definits s'haurien de tenir presents, a més, els condicionants imposats per la tècnica analítica¹³. Posem per cas que hem definit com un sol I_C els fragments d'escudella de l'exemple anterior seguint qualsevol mètode que estableixi la relació $I_C \leq I_{CR}$. En aquesta situació, tenint en compte que no hi ha manera de saber si hem estimat un nombre major o igual als I_{CR} , hi hauria la possibilitat que, en cas de barrejar dife-

¹² Orton, C., 1993, How many pots make five? An historical review of pottery quantification, *Archaeometry*, 35, 169-184.

¹³ Buxeda i Garrigós, J., Martínez Ferreras, V., Vila Socias, L., 2005, Caracterització arqueomètrica de les àmfores Pascual 1 del derelict Culip VIII, a Culip VIII i les àmfores Haltern 70, *Monografies del CASC-5*, Museu d'Arqueologia de Catalunya, Girona, 167-188.

rents fragments per tal d'aconseguir la quantitat de mostra necessària, analitzéssim una pasta que mai no va existir. En canvi, la incertesa inherent a la quantificació per fragments o a l'estimació del NMxI no suposa un perill tan greu. En el pitjor dels casos, en cas de donar-se la relació $I_C > I_{CR}$, introduiríem redundància en les nostres dades, analitzant com a mínim dues vegades el mateix I_{CR} , però que no suposaria en cap cas la invenció

matemàtic. El mètode heurístic, el més freqüent en la pràctica arqueològica, es fonamenta en la capacitat de l'arqueòleg per reconèixer, segons la seva experiència, els individus en estudi sense necessitat de fer explícites ni les variables preses en consideració ni la manera en què aquestes s'han mesurat. En contraposició, el mètode matemàtic es caracteritza per una definició explícita tant de les variables com de la seva mesura o codificació, de tal manera que acceptant les pre-

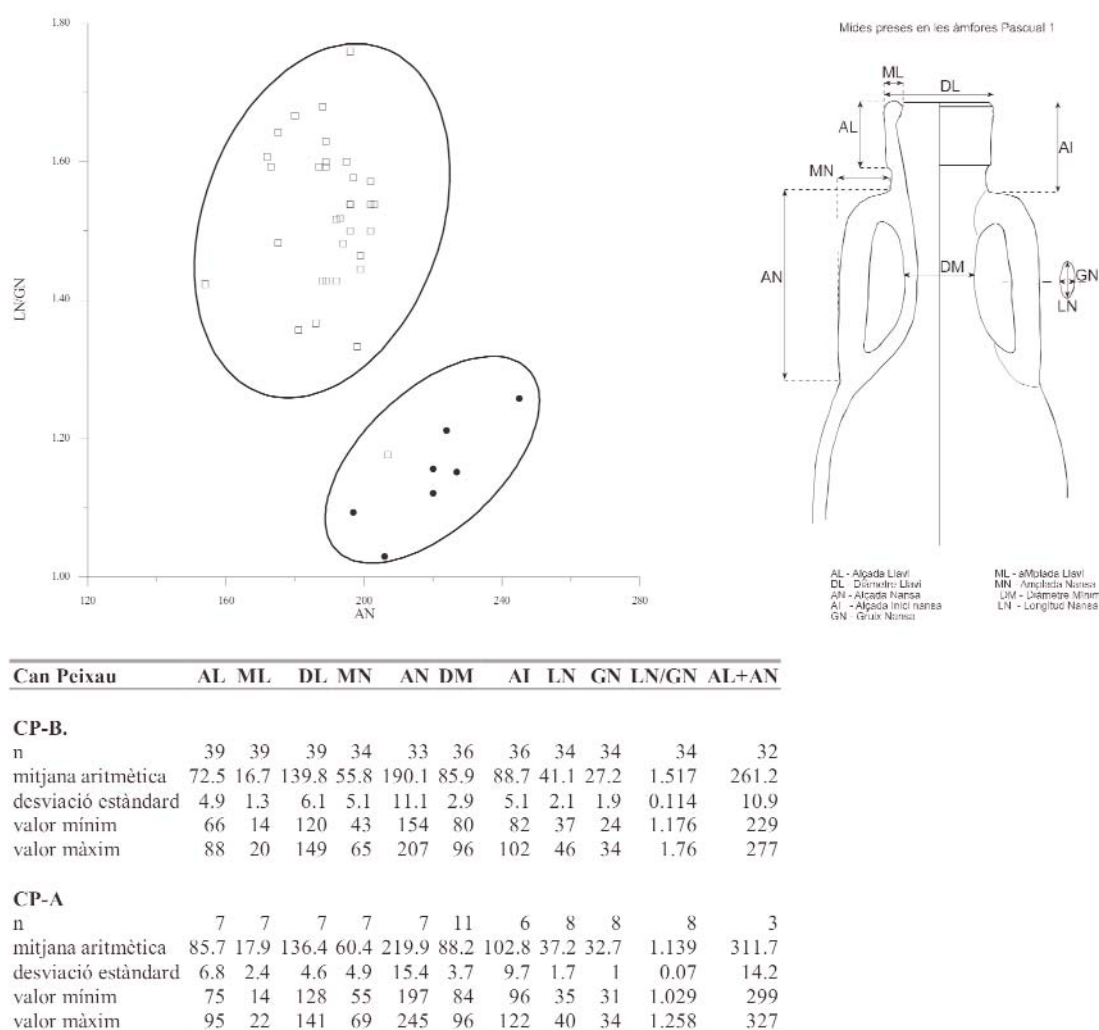


Figura 4. Gràfic bivariant a partir dels valors AN, en l'eix d'abscisses, i LG/GN, en l'eix d'ordenades (a dalt esquerra). Mides preses en les àmfores Pascual 1 (a dalt dreta). Taula d'estadístiques calculades (a baix)

d'una pasta.

Definir o reconèixer Quins tipus d' I_C hem documentat en el jaciment és l'altra de les tasques d'inventari posterior a qualsevol excavació. La definició d'una tipologia, i la posterior adscripció d'altres individus que vagin apareixent, es fa a partir de l'observació directa d'unes característiques comunes suficientment coherents com perquè les diferències no tinguin un valor discriminant. Aquesta informació directa es pot processar seguint l'anomenat mètode heurístic o a partir d'un mètode

misses inicials tothom pot arribar als mateixos resultats. Aquest mètode, a més, parteix de l'aplicació de tècniques estadístiques que faciliten el reconeixement en els I_C d'unes característiques que difícilment podríem identificar amb l'heurístic. Un exemple d'aplicació del mètode matemàtic es mostra en la Figura 4. En aquest cas s'han definit un seguit de variables relacionades amb les mides de diferents parts del tipus amforal Pascual 1 i s'han mesurat en dos conjunts d'individus provinents del taller de Can Peixau (Badalona). Del tractament estadístic de les dades en resulta un

gràfic que permet veure la relació que hi ha entre dues variables, en aquest cas l'alçada de la nansa (AN) i la superfície de la seva secció (LN/GN), una relació que s'ha de veure com una característica més del conjunt en estudi. Aquest gràfic, anomenat de doble entrada o bivariant, revela l'existència de dos possibles grups que mostren una correlació inversa entre les dues variables: a mesura que augmenta l'alçada de la nansa, la superfície de la seva secció transversal tendeix a fer-se més petita, des de formes arrodonides cap a formes el·líptiques. Aquesta relació permetria concloure que, malgrat les diferències en l'alçada, la confecció de totes les nanses es pogué fer amb una quantitat d'argila molt similar. Una conclusió a la que difícilment s'hagués pogut arribar mitjançant el mètode heurístic, i que en qualsevol cas mai no podria ser valorada objectivament per altrí. A més d'això, l'aplicació d'un mètode matemàtic permetria superar, assumint una distribució de probabilitat per a les variables i donats uns límits de confiança, un dels principals inconvenients de l'establiment de tipologies mitjançant l'heurística: la impossibilitat d'establir de manera contrastable la variabilitat formal que es pot acceptar dins d'un tipus determinat.

Per acabar, en l'explicació del jaciment s'interpreten els canvis en la freqüència dels diferents tipus ceràmics al llarg de la seqüència estratigràfica. És a dir, s'interpreten a On s'han documentat els Quants i els Quins. Aquesta interpretació acostuma a ser el fonament de les inferències sobre canvis cronològics o culturals, per la qual cosa és important estar segurs que els canvis definits siguin canvis reals, o si més no controlar-ne el marge d'error. Una part del problema que es planteja és saber si la diferència en les freqüències observades és significativa, o dit d'una altra manera, si la diferència va més enllà del que es pugui justificar per l'atzar, i si és, per tant, susceptible d'explicar algun canvi.

La solució que ens permet controlar el marge

d'error per a aquestes qüestions és l'aplicació de proves de significació estadística. Aquestes pertanyen de la definició d'una hipòtesi nul·la (H_0) calculada a partir d'uns pressupòsits teòrics en què no s'assumeix més diferència de la que explicaria l'atzar. Llavors es comparen els valors observats en el jaciment amb els derivats de la H_0 a partir d'una estadística adient per al problema en qüestió. Una de les més emprades en contextos arqueològics quan es tracta amb freqüències és la khi quadrada (χ^2). La H_0 s'accepta com a vertadera, i per tant s'entén que no hi ha canvis significatius, si el valor de la χ^2 és menor a una probabilitat assumida per l'arqueòleg, el nivell de significació. A partir d'aquí les asseveracions esdevenen proposicions probabilístiques, assumint un marge d'error determinat.

L'aplicació de l'estadística, en definitiva, ens permet valorar la variabilitat existent en els objectes arqueològics, ja sigui una variabilitat química – estudis de provenença –, una variabilitat formal – definició de tipus – o la variabilitat en les freqüències dels tipus ceràmics en l'estratigrafia del jaciment. Aleshores la incertesa es pot tractar des d'un vessant probabilístic i els interrogants relacionats amb l'estudi ceràmic poden respondre's amb un marge mínim de seguretat. En qualsevol cas, però, és necessari atendre les peculiaritats de cada interrogant, per poder aplicar un cànon de mesura correcte a cada cas, això és, aplicar un criteri d'anàlisi adequat.



REFLEXIONS AL VOLTANT DE L'ESTÈTICA MARXISTA DE L'ART

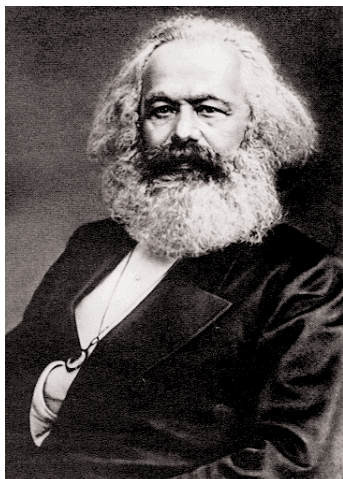
Bartomeu Martínez Oliver
 Historiador de l'Art (UIB) i
 membre del Comité Español
 de Historia del Arte (CEHA)

L'art no és considerat pel marxisme únicament com un element capaç d'influir per si mateix en la manera de ser d'una ideologia, sinó també com element de propaganda de la ideologia i polítiques marxistes.

D.D. Egbert, professor d' Art i Història des de 1970 a la Universitat de Princeton, USA.

PRÒLEG

Marx i Engels no van proposar cap teoria estètica general ni varen reemprendre estudis sistemàtics sobre la literatura i l'art. Marx va observar des del principi que algunes de les èpoques daurades de l'art són completament desproporcionades en referència a la base material. Per exemple, en el cas de la civilització grega, si bé l'expressió artística està vinculada a fórmules específiques de desenvolupament social, continua essent per a nosaltres una norma o ideal llunyà que exerceix un encant etern.¹



Karl Marx (1818-1883)

Aquest raonament suggereix que algunes manifestacions artístiques per a Karl Marx posseeixen un valor universal, sense catalogació a cap època històrica i finalment, no determinat rigorosament per la base material de la societat.

L'objectiu fonamental d'aquest article és posar de manifest que encara que Marx mai no va trobar temps per desenvolupar una filosofia de l'art vinculada a les seves idees, les arts com a ciència li interessaven amb entusiasme i a finals de l'any 1850 havia completat les anotacions per un treball que tenia desenvolupat referent a l'estètica.²

Si més bé l'obra no es va arribar a publicar mai, els seus escrits sobre economia, filosofia i cultura estan plens de referències a la literatura i l'art que, desenvolupades pels seus seguidors, són el fonament d'una filosofia de l'art marxista i d'una de les principals metodologies històricoartístiques del nostre segle: la crítica social de l'art.



Friedrich Engels (1820-1895)

És per això que aquestes paraules de reconeixement volen analitzar la producció del marxisme dintre de l'àmbit de l'estètica com també, valorar la crítica de l'art del moment per arribar a una profunda reflexió del paper que va jugar a la societat, la política i l'obra artística en els fonaments

d'una nova civilització tenyida de pensament marxista.

Veurem com l'aportació més destriable del marxisme a les metodologies artístiques del moment consisteix en lligar els fenòmens de l'anomenada producció artística amb els esdeveniments econòmics i socials del seu període.

EL CONCEPTE MARXISTA DE L'ART

Dins de l'anomenat corrent marxista, l'Art com tot procés espiritual, forma part de la ideologia o superestructura que mantenint una relativa auto-

¹ Els obiter dicta de Marx sobre el mateix tema han donat lloc a les més altes controvèrsies que a un canòn d'interpretació fiable.

² Drew Egbert, Donald. *El arte en la teoría marxista y en la práctica soviética*. Editorial Tusquets, Barcelona, 1973, p.11.

nomia econòmica de la societat, en darrera instància es veu determinada per ella.³

En aquest sentit, recollint unes paraules d'Alfredo Paz en el seu estudi *La Crítica social del arte* (Barcelona, 1979) diu el següent:⁴

“Ante todo, la Ideología es una visión del mundo, o sea una construcción intelectual que explica y justifica un orden social existente (...) Pero esta visión del mundo no es otra cosa, en realidad, que un velo destinado a ocultar la búsqueda de intereses materiales y egoístas, reforzando y extendiendo el dominio de una clase de privilegiados”.

També és important assenyalar que el pensament marxista ha tingut una gran importància en el desenvolupament de l'Art i la Literatura del segle XX. El compromís i la responsabilitat de l'intel·lectual i de l'artista, la funció política de l'art, el paper de l'art d'avantguarda a la societat capitalista, la condició de la propaganda, etc; són algunes de les qüestions que interessin més al marxisme, no les úniques.

LES OBRES D'ART COM A DOCUMENTS SOCIALS I HISTÒRICS

Una de les principals propostes per dur a terme un estudi global de l'estètica marxista és puntualitzar en l'estret vincle existent entre la vida i l'art. Per a Donald Drew, per exemple, les obres d'art posen al descobert el problema de l'individu amb geni i talent en una societat col·lectivitzada perquè l'art no és tan sols el producte d'un ambient social concret, sinó també la meta d'artistes excepcionals.

És per això que per comprendre l'estètica marxista mitjançant l'expressió artística, les obres hauran de ser estudiades principalment com a documents històrics i socials. No obstant, per a Karl Marx, les obres d'art constitueixen un mitjà revelador molt apropiat per investigar les bases del pensament marxista i el seu materialisme filosòfic:

“El mundo material y sensualmente perceptible al que pertenecemos es la única realidad”.

L'art i l'estètica són una forma d'ideologia i en conseqüència, les obres d'art difereixen dels béns

purament materials. Atès que per als marxistes, els processos de la vida humana com els de l'art, són finalment determinats per la situació econòmica existent, ja no és Déu, qui els determina ni tampoc la raó humana, com havien mantingut fins ara els més utòpics radicals. A causa d'aquesta creença en el progrés, els marxistes estan molt interessants a donar impuls als nous mitjans i noves tècniques artístiques que ajudin a donar forma als seus pensaments.

Per tant, per Marx el progrés artístic no té perquè ser paral·lel al progrés econòmic, no considerant les obres d'art com a mercaderies.⁵

Com apunten tots els estudis realitzats al voltant del Marxisme, la pedra fonamental de la teoria econòmica de Karl Marx és la teoria de la Plusvalua, tesi que defensa que el valor d'una obra d'art depèn exclusivament de la quantitat de temps de treball necessari que s'utilitza per a produir-la.

Quan es reconeix que els artistes no són productors directes de riquesa material, Marx reconegué en els seus escrits que el temps de treball per produir objectes d'art no és el més important.

Finalment podem afirmar que els marxistes opinen que tant els principis de composició predominants en un moment donat, com és l'estil personal de l'artista, estan concretament determinats pel medi, no tan sols geogràfic, sinó social.

BIBLIOGRAFIA ESPECÍFICA I GENERAL

Els treballs més utilitzats per a l'elaboració d'aquest article es poden resumir en tres:

- 1.- LUKACS, GEORG, *Prolegómenos a una estética marxista*. Editorial Grijalbo, México, 1965.



Revista marxista d'art i cultura a l'Argentina

³ Drew Egbert, Donald, op cit., p. 5.

⁴ De Paz, Alfredo. *La crítica social del arte*. Gustavo Gili, Barcelona, 1979, p. 35.

⁵ Segons ens conta George Lukacs a *Sus Prolegómenos a una Estética Marxista*, insistia que a l'Antiguitat i l'època del Feudalisme, malgrat l'esclavitud, els individus mantenien vertaders vincles comunals i no havien estat despersonalitzats i apartats de la societat com ho van ser dins l'esperit inhumà mecanicista del Capitalisme.

2.- SÁNCHEZ VÁZQUEZ, ADOLFO, *Estética y Marxismo*, Tomos I-II. Ediciones Era, México, 1975.

3.- VALVERDE, CARLOS, *El materialismo dialéctico. El pensamiento de Marx y Engels*. Espasa Calpe, Madrid, 1979.

A continuació, es facilitaran una sèrie de publicacions fonamentals per a poder comprendre a gran trets, l'ambient intel·lectual del Marxisme en totes les seves accepcions:

- AXELOS, K., *Marx, el pensador de la tècnica*. Editorial Fontanella, Barcelona, 1969.
- BOTTOMORE, Tom, *Diccionario del pensamiento marxista*. Editorial Tecnos, Madrid, 1989.
- BOZAL, Valeriano, (coord.), *Historia de las ideas estéticas y de las teorías artísticas contemporáneas*. Editorial Visor, Madrid, 1999.
- DREW EGBERT, Donald, *El arte en la Teoría marxista y en la política soviética*. Tusquets Editor, Barcelona, 1973.

• HOOK, S., *La génesis del pensamiento filosófico de Marx. De Hegel a Feuerbach*. Editorial Seix Barral, Barcelona, 1975.

• MOMPURGO -TAGLIABUE, Guido, *Estética Contemporánea*. Editorial Losada, Buenos Aires, 1971.

• SEGUÍ AZNAR, Miguel, "Patronazgo y mecenazgo artístico desde la perspectiva de la crítica social del arte" en Revista Mayurqa, volumen II, número 22, Palma de Mallorca, UIB, 1989.



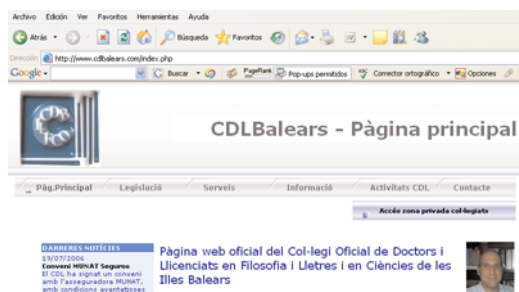
NOVA SECCIÓ A LA PÀGINA WEB DEL COL·LEGI: UNA ZONA PRIVADA PER A CADA COL·LEGIAT

Llorenç Sastre Moragues

Hem obert una nova secció per als nostres col·legiats a la nostra pàgina web: la zona privada per a cada un. S'hi poden consultar les dades personals que té el col·legi, necessàries per certificar o expedir documents, demanar els crèdits dels cursos que es fan, oferir serveis als col·legiats, etc. Aquestes dades són privades i exclusives de cada col·legiat, i, en cap cas, es trameten a cap altra institució, organització o empresa. Són per a l'ús intern del col·legi, per això pregam que, tot aquell que vulgui, entri en la seva zona privada, revisi les dades i faci els canvis oportuns per mantenir-les actualitzades.

Tenim molts de projectes al cap per facilitar la comunicació entre els col·legiats i el col·legi, i la tramitació de documents i certificacions. Entre ells: un carnet digital (per això necessitam una fotografia actualitzada i les dades personals revisades), una llista de correu per poder comunicar les novetats i nous cursos als col·legiats de manera immediata (per això es necessita un correu electrònic actual), un servei de biblioteca i videoteca on-line, historial dels col·legiats al CDL, etc. És per això que hem obert aquesta nova secció a fi que cada col·legiat pugui consultar i modificar la informació de què disposem (possibles canvis d'adreça, telèfon, correu electrònic, lloc de treball, compte corrent per a les domiciliacions bancàries, informació del seu títol de llicenciat, etc.).

Per entrar en aquesta nova secció, entreu a la pàgina web del col·legi <http://www.cdlbalears.com> i feu clic al botó "Accés zona privada col·legiats".



Entrareu en una pantalla on vos demanarà el nom d'usuari, que és el vostre NIF (DNI+lletra, sense espais ni guions), i la vostra contrasenya. La contrasenya l'heu de demanar al CDL, personalment-vos a les oficines o per telèfon, identificant-vos satisfactòriament (per això haureu de respondre algunes preguntes).



Una vegada identificats satisfactòriament, la primera vegada vos suggerirà que canvieu la contrasenya (i successives mentre no la canvieu).



Això es pot fer clicant sobre el botó CANVI DE CONTRASENYA.



Entrareu al menú personal, on podreu editar les vostres dades (menú DADES DEL COL·LEGIAT), canviar la contrasenya (menú CANVI DE CONTRASENYA) i consultar el vostre historial dels cursos que heu fet al CDL a partir del curs 2005-06 (menú CURSOS FETS), on també hi surten les ponències i coordinacions que heu fet al CDL.

Tots els menús són molt intuïtius i fàcils de seguir. De totes maneres, si hi ha dubtes sobre el seu ús, podeu fer-me les consultes per correu electrònic a lsastre@lsastre.com, des d'on intentaré resoldre-les.

També vos fixareu que hi ha un botó amb tres guions. Aquest botó no és operatiu, de moment, però està previst ampliar aquest menú personal amb noves funcionalitats, com ara la possibilitat de demanar préstec de llibres o vídeos del CDL on line. Però això són tasques futures, i dependrà del temps disponible per desenvolupar-les.

LEONARD COHEN I ELS ACORDS DE COMIAT

Gabriel Àngel Gordiola Márquez
Joan Ignasi Casellas Jinot

Envers el tema de la pel·lícula *Alta fidelidad*¹ l'actor John Cusack comentava que la música té, per a molta gent, un enfocament autobiogràfic. Com si fos combustible i font d'inspiració que ajuda a baratar els estats d'ànim, perquè actua com un autèntic motor.

Segons Cusack algunes cançons defineixen les etapes de la nostra vida. I el significat d'una cançó canvia en la mesura que nosaltres també canviem. Aquelles que foren les més emotives poden arribar a perdre força. Fins i tot el dolor, provocat per alguns sentiments, té pinzellades de noblesa quan hi ha una bona cançó que ho expressa tot plegat.

Amb una ferida d'aigua de vegades visible, un nin de nou anys anomenat Leonard Cohen, deposità els seus sentiments a un paper que amagà dins el nus d'una corbata, per després soterrar-la al jardí de la casa. Podríem dir que d'una manera conscient i tràgica començà a escriure el dia que va morir el seu pare. Aquesta fou la seva primera relació entre literatura i les coses importants de la vida. Més endavant, a la cançó "Story of Isaac" trobam aquets versos, *La porta s'obrí lentament / Va entrar el meu pare / Jo tenia nou anys*.

L'obra de Cohen sembla un inventari dels exilis possibles per a no assaborir les derrotes. Escrivint de manera ritual i sense arribar al pessimisme aterrat com un pelegrí dins un camí de sofriments. Amb la necessitat d'una existència espiritual, que li dona prou dignitat, dins un món, de vegades, indiferent a la presència d'una intensa vida interior. Les cançons bateguen entre paisatges profètics i d'altres apocalíptics.

Dins el petit univers de personatges que formen la seva obra hi conviuen vidors, revolucionaris i drogadictes, entre d'altres; però l'atracció de tots ells no recau al fet d'un esperit aventurer amb una existència poc rutinària. Ben aviat els

senyals són les seves ferides, allò que els hi ha deixat traça.

Les derrotes dels personatges que travessen les cançons no cal inventar-les, més bé s'han de trobar. La feina és pròpia d'un artesà que sap escoltar i treure l'esberrany del sentiment.

La seva trajectòria podria associar-se amb aquells que tenen les arrels a una família benestant. D'un ambient universitari a Canadà cap a un llarg recés a l'illa d'Hydra. De l'estimació de Marianne a la desesperació i l'amor perdut, fonamentant, poc a poc, l'espiral del cantautor que no canta, més aviat amb to baix i veu profunda ens parla fluix, omplint l'espai, com si estigués a la vora.

Una fotografia on les coses resten aturades, Cohen assegut d'esquena a la terrassa de la seva casa a Hydra. La cadira és de fusta per a formes humanes, entre les mans una guitarra, mentre, sembla no passi ni esperi res. L'espai que deixen el conjunt de cases blanques són les esquerdes de l'horitzó possible. Podria ser l'espectador estàtic davant la seva pròpia ombra, reflectida a un trespòl de rajoles hidràuliques, des d'on preveu un paisatge d'acords de comiat, i ja no es pogués moure a causa de l'estat d'ànim que li ha produït allò que pot cantar.

*Adéu Marianne
És l'hora de començar
A riure i a plorar, a plorar i a riure
De bell nou amb tot això.²*

El grau d'emoció en ocasions arriba a fer-se cançó quan les flames ja han cremat l'amor. Segons Cohen el procés creatiu d'algunes de les seves cançons de comiat neix després de la passió, en l'etapa de l'adéu, amb l'inici del distanciament. No és el cas de "Joan of Arc", dedicada a la cantant Nico³. L'havia coneguda a Nova York, l'any 67, i es va enamorar d'ella. Després d'haver-

¹ *High Fidelity* amb Jack Black, Lisa Bonet, John Cusack, Sara Gilbert, Iben Hjejle, Todd Louiso, Lili Taylor; música de Howard Shore; produïda per Tim Bevan i Rudd Simmons; basada en el llibre de Nick Hornby; guió DeVincentis & Pink & Cusack i Rosenberg; dirigida per Stephen Frears.

² *So long, Marianne*; dins el disc, *Songs of Leonard Cohen* (1968).

³ Actriu i cantant alemanya. Va viure l'ambient underground de Nova York de la mà d'Andy Warhol. Cantà al primer disc de la Velvet Underground i, poc després, inicià una carrera musical en solitari, produïda per John Cale. Cridà l'atenció de músics com Jim Morrison, Bob Dylan, Lou Reed, Kris Kristofferson, Jackson Browne, i el propi Cohen, que li va dedicar *Joan of Arc* i, especialment, *Take this longing*. Va morir a Eivissa, on vivia, l'any 1988.

li escrit alguns poemes, un dia passejant amb ella pel carrer li va demanar: creus que Joana d'Arc s'enamorà alguna vegada?, ella va respondre: "sempre"⁴.

La vida trencada pel pes d'algunes certes es i l'amor com un pont rere l'oblit. A la mateixa velocitat que es consumeix, Joana pot apropar-se a la llum, deslligar-se, només per un moment, de la fatalitat. El món ha canviat quan el cor s'enfila adreçat a l'amor. Ara, sense sud ni nord camina cap al foc.

*Tot cavalcant dins la nit,
a la Joana, les flames la seguien;
la Lluna no la il·luminava,
ni tan sols ningú no la guiava.*

*Què cansada estic de la guerra!
Com enyor les cassolanes feines!
I un vestit blanc de núvia
Per amagar el meu groller desig.*

*Oh, com m'agrada d'escoltar-te,
Jo que et mirava amb tant d'ardor
Saps ben bé que de tu desitjo
Joana, la solitud i la gelor.*

*Qui ets tu? Li demana
A la veu de la fumera.
Ja veus, bella, que sóc el foc.
I el teu orgull glaçat em fa somiar.*

*Aleshores, foc, refreda el teu cos,
Jo et dono el meu, sigues fort.
Amb aquestes paraules, Joana es llença
Per esposar-lo per a sempre.*

*I en el més profund del seu cor ardent
El foc prengué la pols de Joana d'Arc
I coronà els convidats
Amb les cendres del seu vestit de núvia.*

*Fou en el més profund del seu cor ardent
On prengué la pols de Joana d'Arc
I aleshores ella va comprendre
Que si ell era el foc, ella era la fusta.*

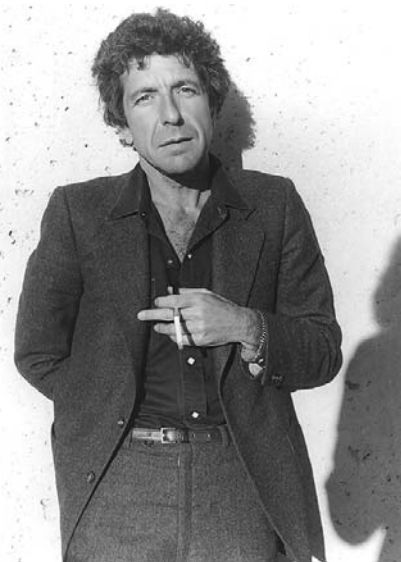
*La vaig veure sofrir, la vaig veure plorar
Vaig veure la glòria als seus ulls.
També jo desitjo l'amor i la llum,
Però ha de ser tan cruel i, oh, tan brillant!*⁵

La matèria emprada són lletres emotives amb un profund lirisme d'allò que rep suport en un cor-

naló de temps, els breus minuts de durada d'una cançó. Es mouen per tres camins barrejats: l'amor, la religió i les relacions de parella. Tonada d'un veí descosit, anomenat Cohen, que amaga un secret tan petit com l'espai mesurat entre la pell i la roba. Ostatge voluntari a un món de residus màgics on s'ha declarat habitant de l'interior d'una cançó, hospicià d'una terrible epidèmia de melangia que no deixa de revolgar a les rodalies.

El resultat de l'equació no són cançons de carretera, ni de ràdio-fòrmula. Precisen, si és possible, un espai amb un destí on la comicitat té sorpresa la melodia a uns cavallets estàtics sense passatgers, la qual-

cosa fa que no sigui fàcilment catalogable dins el sac de la música folk, i ens presenta un conjunt de peces més pròpies dels comiats quan el bagatge és de tristor i melangia. S'adrecen cap a un paratge moral on està en joc alguna cosa per conquerir o per perdre. Un decorat on els personatges lliuren una lluita espiritual. És deutor dels jocs de paraules i metàfores poètiques. Una música que ha influenciat a molts autors. Segons la periodista i compositora Buffy Sainte-Marie, *las canciones de Cohen son de otro mundo y, a la vez, increíblemente "mortales", como yo misma encuentro a Cohen. La mayor parte de sus melodías no se "cogen" inmediatamente, pero, después de haberlas escuchado atentamente, te encuentras sorprendentemente iniciado en una fórmula mucho más amplia que la utilizada por la música "folk y pop" anglosajona. A excepción de "Suzanne", los esquemas musicales toman inevitablemente un largo momento antes de volver a repetirse, como es el caso de algunas variedades de la música de la India y de la América indiana. De tal manera que un auditor accidental no podría darse cuenta de dichos esquemas. Creo que es muy fácil que Cohen sea criticado por esto. Calificado de vago, sin objetivo, nublado. Pero le estoy, por mi parte, agradecida*



Leonard Cohen - 1978

⁴ AADD. Leonard Cohen. UNILIBRO (Colección Testimonio, nº 1). Barcelona, 1978, p. 55. Llibre coordinat per Alberto Manzano. Col·laboradors: Jordi Sierra i Fabra, Hervé Muller, André de Bruyn, Rainer Blome i Jacques Vassal.

⁵ La cançó Joan of Arc es troba al disc *Songs of love and hate* (1971). Aquesta traducció al català és una versió lliure a cura de Joan I. Casellas.

*de haberme elevado por encima del nivel musical corriente. Resulta curioso partir de un tono para encontrarse en otro, y no tener idea de cómo ha ocurrido. Es como si se perdiera la huella del tiempo, como si te dieras cuenta de que te has hecho demasiado grande para tu nombre, o como si te bajaras en Times Square para encontrarte en el zoo de Bronx; no sabes cómo ha ocurrido, ni en qué te has equivocado, pero estás allí.*⁶

Les seves cançons han estat interpretades per artistes amb diferent tarannà, com Johnny Cash, Billy Joel, Nick Cave, o grups com REM o els Pixies. Ajutant a perpetuar, com ho ha fet Roman Polansky, seguint la tradició cinematogràfica, allò que diu que cada generació pot créixer amb la seva pròpia versió d'Oliver Twist. Així, doncs, podríem dir que la revisió i actualització de l'obra de Cohen per altres artistes, concretitzada als dos homenatges discogràfics oficials, possibilita que les seves cançons puguin arribar al nou públic amb tota la frescor d'allò més noveds, i fer-les seves, formant part del bagatge de la memòria sentimental dels joves d'avui que vulguin apropiarse a la seva música.

Un bon exemple d'això són les versions de "Hallelujah". Dins el grapat de cançons del primer homenatge discogràfic⁷ que va rebre, John Cale interpretà, només amb veu i piano, una de les més belles versions que s'han fet. Aleshores, el malaurat Jeff Buckley enregistraria, amb l'acompanyament de la guitarra i la veu com a protagonista, una emotiva i molt sentida versió al seu disc *Grace*.

*He escoltat que hi havia un acord secret
David tocava per complaure als cels
Ja sé que no t'agrada la música, però escolta
Silenci: la quarta, la cinquena
La major augmentada, la menor disminuïda
El rei esvaït composant Al·leluia.*⁸

El segon homenatge⁹, més ortodox, comptava amb la participació d'artistes consagrats com Suzanne Vega, Elton John, Willie Nelson o Peter Gabriel, entre d'altres.

També Jennifer Warnes, l'any 1986, li va fer un

homenatge personal al disc *Famous blue raincoat*, on el propi Cohen col·laborà.

Al llarg de la seva carrera, un dels trets més característics de l'obra musical de Cohen és la lentitud. Fruit d'això la discografia no ha estat massa prolífica, en nombre de cançons i, en definitiva, discos publicats. D'una banda dóna la sensació que la seva escriptura respon a un sentit d'urgència i abandonament i, d'altra banda, el llarg viatge que han de fer les primeres matèries per convertir-se en cançons o poemes publicats, per exemple "Anthem" del disc *The Future*, fou iniciada a començaments dels anys vuitanta i definitivament enllestida l'any 92, *componer apenas comienza a describir lo que es el proceso. Es algo como escarbar, algo como cultivar en arena, algo como raspar el fondo del tonel. El proceso no tiene ninguna dignidad. Es un trabajo de extrema pobreza*¹⁰. A una entrevista publicada, a *Diario 16*, el mes de novembre de 1992 comentà, *nunca he encontrado fácil escribir. Soy muy disciplinado a la hora de ponerme a trabajar, pero encontrar las palabras es muy duro. De pronto, te ves arrastrándote por la alfombra intentando encontrar algo que rime con naranja... Pero no me quejo*¹¹. Com si fos un terrissaire aferrat al procés d'elaboració, fent-li voltes amb eines que es confonen amb ell mateix. Un petit sintetitzador serà, amb el temps, el seu pas a l'ús de les noves tecnologies en el procés de donar forma a les tonades.

Aquest artesà desprèn la dimensió humana de la seva feina en acords indiscrets. Després amb les cançons neix una pretensió de minvar el buit, la resignació, l'absència de sort, el desencís dels trencaclosques incomplets, o el silenci proper no desitjat.

La indiscreció neix a cada paraula i a cada acord de qualsevol cançó. Sovint és com un malestar amable, un tren carregat de melància, un parlar amb veu crua i enigmàtica, i sense artificis per a adreçar-se al cor, on l'amor és la perfecta excusa que batega de la "gràcia" a la ira, de la trobada al desamor que, tanmateix, en el seu cas ens presenta l'evidència que mostren els fets i no l'experiència viscuda.

⁶ AA DD. (1978), op. cit., p. 40.

⁷ Disc d'homenatge titolat *I'm your fan*, editat per la revista francesa *Les Inrockuptibles* (1991). Hi participaren: The House of Love, Ian McCulloch, Pixies, That Petrol Emotion, The Lilac Time, Geoffrey Oryema, James, Jean-Louis Murat, David McComb & Adam Peters, R.E.M., Lloyd Cole, Robert Forster, Peter Astor, Dead Famous People, Bill Pritchard, Fatima Mansions, Nick Cave and the Bad Seeds i John Cale.

⁸ De la cançó *Hallelujah*, editada al disc *Various positions* (1984). Traducció lliure al català de Rosa Barceló i G. Gordiola.

⁹ Editat l'any 1995 sota el títol de *Tower of song. The songs of Leonard Cohen*. Amb la participació de Don Henley, Elton John, Billy Joel, Bono, Tori Amos, Sting & The Chieftains, Trisha Yearwood, Martin Gore, Peter Gabriel, Aarón Neville, Suzanne Vega, Willie Nelson i Jann Arden.

¹⁰ NADEL, Ira. *Leonard Cohen*. Cátedra (Rock-Pop), Madrid, 1996, p. 107.

¹¹ MANZANO, Alberto. *Soldado de la vida. Leonard Cohen*. Celeste. Madrid, 2002. P. 107.

Hi ha una mena de paral·lelisme a l'actitud vital davant el món, de Leonard Cohen i Carlos Cano¹². Des de bagatges diferents conreen els espais interiors de l'ànima, i dibuixen amb la veu cantada la dignitat humana amb les seves angoixes properes i la percepció amarga d'algunes realitats. Però, ambdós, mantenint un difícil equilibri entre sensibilitat, lucidesa i tristor. Un conjunt que defineix una forma de ser que reflecteix la presència de la mort i la passió per la vida.

La seguretat de la família acabà després de la mort del seu pare. Amb el pas del temps va novel·lar el fet a *The favorite Game*, però no el sentiment de pèrdua. El buit deixat pel seu pare va ser una introducció primerenca i no desitjada en la realitat. La mort serà un altre tema recurrent dins l'obra de Cohen. Les desaparicions tràgiques de figures influents com Federico García Lorca, i d'amics com el "Montreal Hispanic"¹³ o Steve Smith a qui va dedicar *Beautiful Losers*.

Nascut a una família benestant de Westmount (Montreal). De pares jueus practicants, d'infant fou enviat a una escola jueva, tanmateix, més enllà de l'educació religiosa rebuda serà receptiu d'una manera especial amb el cristianisme. *Hay una diferencia entre lo que es limpio y lo que no es limpio. La noción de lo limpio y de lo no-limpio, hoy se llamarían vibraciones, un sentimiento que te indica dónde debes estar y dónde no debes estar. Pero como no siempre podemos estar en el mundo limpio, a veces tomamos el mundo no-limpio. La religión puede ser un sistema de purificación, una técnica que te permita pasar del mundo no-limpio al mundo limpio. Un sistema que te prepare para el mundo limpio y, una vez que estás ahí, otro sistema que te dé la fuerza necesaria para pasar otra vez al mundo no-limpio. Porque el hombre no puede estar siempre en un mundo limpio, ni tampoco en un mundo no-limpio. Para mí, la religión es ese movimiento entre los dos mundos*¹⁴. La majoria d'habitants de Montreal són de Quebec, és normal que l'església catòlica conservés una sensible influència en la població. Factor de convivència d'ambdós comunitats que deixà empremta al jove Cohen. La traça ineludible de les tradicions jueves li arribà de la

influència del seu avi matern Solomon Klinitsky-Klein, que va viure amb la família.

*I Jesús, mariner un dia, quan descalç travessà l'aigua,
va passar un temps fent de guaita i va veure que el buscaven
de tants homes uns pocs homes: sols aquells que s'ofegaven.
I va dir: "Des d'ara, els homes mariners seran i amb barques aniran..."
Però va ofegar-se, ell també, en un capvespre.
Solitari com un home, deixà anar sobre nosaltres el seu clam.*

*I el camí que ell fa feu vostre
I voleu seguir-lo a cegues.
Confieu potser per sempre.
L'esperit d'ell mou el vostre com un cos.*¹⁵

Ben aviat descobreix l'afició per la literatura i la música. Als quinze anys ja coneix el llibre de cançons del poble i forma part d'un grup de música country, *The Buckskin Boys*.

Una traducció anglesa d'un llibre de poemes de Federico García Lorca¹⁶ capgirà la seva concepció de la vida com a poeta, *Lorca canvià mi manera de ser y de pensar de una forma radical*¹⁷. S'ha mantengut com un artista representatiu per a Cohen, pel seu to elegíac, la seva fe en un absolut espiritual, i la lluita entre l'artista i la societat. La visió de Lorca li va mostrar un camí on la poesia es fa pura i profunda, i a la vegada popular. L'any 1987 va participar a un disc d'homenatge a Lorca, produït a Espanya amb el títol de *Poetas en Nueva York*, musicant el poema "Pequeño vals vienés" que, posteriorment, inclourà al disc *I'm your man* (1988), amb una nova mescla i arranjaments de Jean-Philippe Rykiel. També el fet que la seva filla s'anomeni Lorca revela la influència a la seva vida.

Ingressà a la Universitat de McGill (Montreal), per estudiar literatura anglesa. Després de tres anys s'instal·là a un pis amb un amic. Una etapa on toca la guitarra i canta les cançons del poble. Participa a les reunions d'un club comunista de

¹² L'any 1999 la revista *Ahora* ("Asociación Cultural Andalucía") li va fer una entrevista on confesà, *la pasión es una actitud vital, una actitud que cree en el poder de la vida. Yo la tuve y tengo, es algo que no he necesitado pensar nunca. Siempre he tenido una curiosidad extraña por la vida, una fascinación por la pluralidad de la vida y por como se expresa la pluralidad en las cosas comunes, como son el amor y la muerte... Los engaños y desencantos que da la vida no han logrado matar en mí esa actitud vital... soy un superviviente, superviviente a una época, a una situación personal, a una situación social; superviviente es el que sobrevive sin haber matado lo esencial; esto es, intuyo, el origen de mi actitud ante la vida. Aquestes declaracions es poden trobar al llibre, DE LOS SANTOS, Diego. Carlos Cano. A la luz de sus cantares. Almuzara, 2005. pp. 111-112*

¹³ Es va suïcidar inesperadament. Havia fet tres classes de guitarra a Cohen.

¹⁴ AADD. (1978), op. cit., p. 14.

¹⁵ De la cançó "Suzanne", del disc *Songs of Leonard Cohen* (1968). Fragment de l'adaptació de Joseph Maria Andreu.

¹⁶ A Cohen l'ha perseguit una pregunta "lorquiana" recurrent: *¿Qué estigma ha dejado la pasión en mí frente?*

Montreal. Aviat no hi veu en la política una sortida als problemes que la vida ens planteja i deixa el club. Després del pas per la universitat desaprovà una beca per fer una tesi de llicenciatura en anglès a Columbia, *la gente en las aulas envejece con las manos reventadas de comas, y la edad de los poetas es siempre la misma...*¹⁸, però es trasllada a Nova York fogint de l'ambient i el contacte amb el món de les drogues. Coincideix amb el llançament discogràfic de *Six Montreal poets* (1957), editat pel segell Folkways, que reunia als poetes Layton, Scott, Smith, Dudek, Klein i Cohen recitant poemes. Això li donà crèdit entre els escriptors de l'ambient bohemí de Columbia.

Sense estridències i poc a poc l'ordre incipient a la vida de Cohen mostra un desordre de mudança. S'havia anat distanciant de la família, els estudis i la política. Transitant la fràgil línia entre la depressió i l'ús de la poesia com univers màgic de paraules per salvar-se de pensaments suïcides, *la literatura sobre la depresión indica que es cíclica y que si no acaba contigo en esos momentos saldrás adelante... a su favor... cuando llega el siguiente ciclo tienes un poco de perspectiva... Vives con ella como un amigo, sabiendo que si cometes demasiados errores, ese amigo se te echará encima... es más como una sombra con la que vives y nunca desaparece, así que empiezas a moverte de cierto modo para que no te aplaste... la depresión no está sólo en la mente, está en el cuerpo: cada célula se cierra. Los neurotransmisores no centellean... te paras*¹⁹ combina la participació en lectures poètiques amb actuacions esporàdiques de manera improvisada, a locals, amb alguns músics.

Eta on fou important la influència del seu antic professor d'història a la universitat, Irving Layton²⁰, que es convertirà en un dels seus millors amics. Abans, l'any 49 havia tengut una breu trobada amb ell, coincidint amb el seu descobriment de la poesia de Lorca. Layton, fill d'emigrants jueus, procedents de Romania, estava considerat juntament amb Abraham Klein com un dels renovadors de la poesia canadenca en anglès. Cohen escrivia sovint sobre el seu mestre.

*La seva recança, sense amo, deixà
en paràgrafs d'amor, amagat
com un moix deixà els seus excrements
davall pedres, i marxà sigil·lós a l'alba
net, ufanós, ràpid, disposat
a caçar o dormir o morir de fam.*

Durant un temps s'encarrega dels negocis familiars relacionats amb la indústria tèxtil.

Una curiosa fascinació pels metalls, mentre treballava a una fàbrica de fundició de coure, situada a la riba de la ciutat, el va fer introduir-se al món de l'alquímia. Però, el treball manual i la disciplina de l'horari de feina no lliuren la seva ment, *yo creía que hacer un trabajo de una simplicidad tan elemental, iba a liberar a mi espíritu de toda violencia. Pero, al cabo de dos meses..., me concentraba totalmente en ese gesto increíblemente elemental que tenía que hacer, y mi espíritu estaba completamente embrutecido. Consistía en sacar unos hilos con ayuda de unas pinzas, y yo me sentía terriblemente preocupado por la manera cómo los hilos saldrían, todos de golpe...*

L'any 1959 va guanyar una beca del *Canada Council Arts* per a escriure una novel·la a Londres. D'aquesta aventura dotada amb dos mil dòlars, només quedà un impermeable blau i una màquina d'escriure portàtil olivetti, amb la qual escriurà al llarg de les dècades del seixanta i setanta.

Teòricament, guiat pel mite de la guerra civil espanyola, agafa un avió de Miami i se'n va l'Havana. La Cuba revolucionària en realitat li interessà com a curiositat i sentit de l'aventura. Quasi un mes vivint la nit de l'Havana. Uns dies després de la invasió de Bahía de Cochinos, i no sense algunes dificultats afegides, a causa d'un malentès, sortí de Cuba.

El jove Leonard Cohen ja havia publicat el primer llibre de poemes, *Compare mythologies*,²¹ dedicat al seu pare, Nathan. Quan viatjà a Grècia es trobà immers a un món on la llibertat d'obligacions religioses i dels rituals socials van obrint pas a les inquietuds internes i

¹⁷ AADD. (1978), op. cit., p. 15.

¹⁸ Ibid., p. 17.

¹⁹ MANZANO, Alberto. *Conversaciones con un superviviente*. Lenoir. Barcelona, 2005. p. 11.

²⁰ Va néixer l'any 1912 a la petita localitat rumana de Tirgu Neamt, amb el nom de Israel Pincu Lazarovitch. La seva família emigrà a Canadà i s'establí a un barri obrer de Montreal. Layton destacà en un principi pel seu llenguatge ple de contingut sexual, això el convertí en "l'infan terrible" de la poesia canadenca del moment. Publicà més de quaranta llibres entre poesia i prosa. La seva fama s'inicià l'any 1944 amb la publicació del seu primer gran poema *The swimmer*, però el seu prestigi vindrà entre 1950 i 1960, especialment després de la publicació, l'any 1959, de *A red carpet for the sun*, amb el qual va guanyar el premi del Governador General de Canadà, el més important guardó literari del país. En acabar els seus estudis de ciències, Layton, fou professor a un institut de batxillerat, i després ensenyà Anglès a les universitats de Sir George Williams i York, a Canadà.

²¹ Publicat l'any 1956, a una col·lecció de poesia de la universitat de McGill. A Espanya publicat a la col·lecció "Visor de poesía".

diffícilment visibles en un món més convencional. En el cas de Cohen es produeix a l'arribada a Hydra²², *Grecia fue donde por primera vez sentí calor en mi interior. Crecí en Montreal, y mis antepasados eran del norte de Europa, pero nunca me gustó el invierno... Nada más llegar a Grecia, me estiré sobre una roca durante dos semanas, y recuerdo la sensación de pequeños fragmentos de hielo fundiéndose en el centro de mis huesos. Entonces fue cuando empecé a percibir un mundo hospitalario y benigno, al contrario de cómo lo había visto toda mi vida... lo otro es que podía vivir con unos pocos miles de dólares al año. Así que pude comprarme una casa... Era algo entre todo eso, la luz, el calor y la economía, lo que me atraía de Grecia.*²³ Aquesta illa representa un món misteriós, una vida basada en l'austeritat i l'interès per l'esoterisme, com també l'apropament al llibre tibetà dels morts i el budisme zen. En definitiva, tot un ventall de matisos que dins una gran ciutat on et bellugues constantment no tens l'oportunitat de veure. Cohen compartirà el llarg recés amb la model noruega Marianne. Relació que durarà gairebé set anys.

Sintonitzant a Hydra, l'emissora de l'armada americana fondejada al Mediterrani, i transmetent moltes hores al dia música country i western. Les seves preferències musicals omplen un ventall que va de Jacques Brel i Edith Piaf, passant per Johnny Cash i Tim Hardin, fins l'admiració a Ray Charles.

Sense doblers es planteja anar a Nashville per vendre algunes cançons, la primavera de l'any 66 arriba a Nova York enlluernat per l'escena folk-rock. Enregistra el seu primer disc amb columbia, gràcies a John Hammond. Però la història ve precedida d'un fet determinant.



Album "Songs of Leonard Cohen"

Va conèixer la cantant Judy Collins, i poc després, via telefònica des de Montreal, Cohen li va cantar "Suzanne", i Judy l'enregistrà al seu disc *In my life* (1966). A *Wildflowers* (1967), Collins cantava tres temes de Cohen, "Sisters of mercy", "Priests" i "Hey, that's no way to say goodbye".

L'octubre de l'any 67, un single amb "Suzanne" cantat per l'actor Noel Harvison va popularitzar més la cançó. John Hammond, de la companyia Columbia, va escoltar la versió de "Suzanne" en la veu de Judy Collins, i va tractar de contractar-lo, amb la idea que si un cantant com Dylan podia ser aclamat com a poeta, un poeta com Cohen tro-

baria seguidors com a cantant. El contracte es va signar el setembre de l'any 66 a les oficines de la CBC a Nova York. Etapa on Judy Collins estava presentant a Cohen a molts músics i artistes com Dylan, Lou Reed, Warhol, Nico, etc.

Songs of Leonard Cohen (1968), és una comovedora presentació que inclou alguns dels seus clàssics com "Suzanne", "Sisters of mercy" o "So long, Marianne" seguida l'any 1969 amb *Songs from a room*, més fosc i malenconiós. Un grapat de cançons molt emotives i clausotrofòbiques, i produïdes amb una bellesa austera. De fet són un conjunt de lletres arriscades, a "Seems so long ago, Nancy" trata el tema del suïcidi, el mateix Cohen comentà, *...ocurrió en 1961... Nancy era la hija de un importante juez de Canadá. Pero ella vivía muy cerca de la calle. Sus amigos le habían dicho que era libre, y ella dormía con todos... Pero le quitaron a su hijo, y se pegó un tiro en el baño*²⁴. Amb un accentuat to d'emoció i un grau elevat de tristor, però la qüestió cabdal és la idea que Nancy tornarà a reunir-se amb els seus amics en el moment de l'adéu definitiu. De manera explícita "The Butcher" treu el tema de les drogues; mentre "You know who I am", el genocidi d'infants.

Algunes de les més brillants cançons de l'obra de Cohen es troben a *Songs of love an hate* (1971). Més llargues i lentes. Hi ha un decidit esforç per presentar-se com un compositor de cançons serioses. El punt de partida és la visió romàntica d'alguns cantants francesos, acaroadada per una mena de religiositat poètica. Tot plegat un reflex de la insatisfacció amb la vida i amb ell mateix. Un elevat cabal d'angoixa presideix el gruix de les lletres. Després arribarà el primer disc enregistrat en directe *Live songs* (1973). Amb *New skin for the old ceremony* (1974), els acompanyaments de violes, mandolines i banjos, juntament amb la secció de percussió donen a les cançons més textura i musicalitat.

A continuació sortí el primer recopilatori, *The Best of Leonard Cohen* (1975), amb dotze cançons seleccionades dels quatre primers treballs d'estudi, té més cabuda el material del dos primers discos.

El cinquè treball d'estudi, *Death of a ladies' man* (1977), fou el més exitós comercialment de la seva



Album "The Best of Leonard Cohen"

²² Complits els 26 anys i amb 1.500 dòlars heredats de la seva àvia va comprar una casa a Hydra.

²³ MANZANO, Alberto (2002), op. cit., p. 71.

²⁴ AADD. (1978), op. cit., p. 49.

carrera. Conté bones cançons en la mateixa línia que els anteriors, però amb un canvi d'estil per la influència de Phil Spector, que donà a la producció un nou enfocament.

La desesperació de puristes i seguidors incondicionals, després dels canvis de Spector, retrobà la serenitat quan aparegué *Recent songs* (1979) i amb aquesta col·lecció de noves cançons el Cohen de sempre. Semblen pregàries amb un to místic, d'una enorme bellesa. Pinzellades de música oriental amb la participació d'un violí armeni i un laüt eslau i, tot plegat, amb un equilibri que barreja certa influència de jazz.

Various positions (1984) amb la col·laboració de la vocalista Jennifer Warnes, es convertirà vist amb perspectiva, juntament amb *New skin for the old ceremony*, en el treball més compacte musicalment xerrant. Cançons amb melodies senzilles i sensible presència de la guitarra. Arranjaments al servei d'una veu zumzejant i embriagadora. Produït per John Lissaner.

I'm your man (1988) és una visió lúcida del paisatge global del món i de la societat de finals del vuitanta. Cançons a l'altura del saber fer de Cohen amb ritmes impulsius i arranjaments moderns que han fet mal bé el pas del temps, però tot i així no taquen la maestria de les composicions. Va vendre un milió de còpies a Europa, i va ser disc d'or a Canadà. Clarament les cançons són una manifestació d'ell mateix. Aquí es troben "Everybody knows", on planteja l'abisme que separa el món privat i el món públic, envers la vida interior i exterior de les persones, "Take this waltz" i "First we take Manhattan", que explica la seva particular visió de les ciutats actuals. La cançó "Ain't no cure for love" és una prova de la simplificació d'allò que vol expressar, *es una canción de tono ligero, basada en un sentimiento más profundo. Estamos condenados a amar sabiendo que no es una solución. Pero es lo único que nos ayuda a sobrevivir.*

Amb treballs com *I'm your man* i *The future* es fa evident la pèrdua d'abstracció, i l'escriptura és més directa i clara. S'ha simplificat tot, fins i tot la comprensió del missatge, però deixa entreveure la urgència.

The future (1992), l'horitzó que vislumbren els seus ulls no és gaire agradable, a la mateixa cançó que dóna títol presenta una visió pessimista del món. Una barreja de desesperació i esperança expliquen, tal vegada, l'interès del conjunt. Destaquen la melancòlica "Waiting for the miracle" i la rítmica "Closing time".

More best of Leonard Cohen (1997), recupera cançons des de 1984. Els temes seleccionats demostren el talent de Cohen com escriptor i compositor, i la millora de la seva veu amb el pas dels anys.

Amb *Ten new songs*, ens proposa una travesa musical que es converteix en un document de maduresa i supervivència.

Field Commander Cohen, tour of 1979 (2001), recupera material enregistrat al llarg de la gira mundial de 1979, a Londres, els dies 4, 5 i 6 de desembre, i Brighton, el 15 de desembre.

El retorn al disc de cançons inèdites es va produir amb *Dear Heather* (2004), un treball on es troba ben acompanyat per Leanne Ungar, Sharon Robinson, Anjani Thomas i Ed Sanders, que produeixen el disc. La sorpresa un bonus track en directe, "Tennessee Waltz", de Redd Stewart i Pee Wee King. Produït pel mateix Cohen, i enregistrat l'any 1985. També crida l'atenció "The Faith", inspirada en una cançó popular de Quebec, evoca algunes de les inquietuds vitals de l'univers poètic i existencial de Cohen: l'home i els seus refugis sagrats, l'amor i la fe. Tot això barrejat amb el pes de la immensitat que representa la comunicació i l'angoixa produïda per la incertesa humana. Aleshores, apareix el sol fent el seu recorregut per damunt de nosaltres, assenyalant allò que anomenam senzill, quan amb la llum reflectida tenim percepció del nostre pas.



XLIII CONGRESO DE FILÓSOFOS JÓVENES

Margarita Santandreu Niell.

*Secretària de l'Associació Filosòfica de les Illes Balears i
membre del Comitè Organitzador del Congrés.*

Els dies 26, 27 i 28 d'abril va tenir lloc el 43 Congrés de Filòsofs Joves amb el tema de: Filosofia i Tecnologia(es). L'activitat va estar coorganitzada pel Departament de Filosofia i Treball Social de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i l'Associació Filosòfica de les Illes Balears (AFIB).

El dia 26 després de rebre tots els participants en la Fundació La Caixa, lloc on es celebraren totes les activitats del congrés, es procedí a la inauguració que comptà amb les següents autoritats:

Sr. *Rafael Ángel Bosch Sans*, director general de Planificació i Centres Educatius.

Sr. *Francisco Muñoz Izquierdo*, vicerector d'Investigació i Política Científica de la UIB.

Sr. *Mateu Cabot Ramis*, director del Departament de Filosofia i Treball Social de la UIB i, president de l'Associació Filosòfica de les Illes Balears.

Sra. *Margarita Santandreu Niell*, vicedegana del Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears.

Sr. *Joaquín Valdivielso Navarro*, professor de Filosofia Política de la UIB i membre del Comitè científic i organitzador del 43 Congrés de Filòsofs Joves.

A l'acte assistiren més de 150 inscrits. A continuació s'iniciaren les sessions de comunicacions. En total es presentaren 93 comunicacions organitzades en diferents taules temàtiques:

Filosofia, tècnica i tecnologia.
Educació, cultura i tecnologia.
Ètica, política i tecnologia.
Estètica i noves tecnologies.
Ciència, tecnologia i societat.

Totes les sessions de comunicacions comptaren amb una elevada assistència, fet que enriqueix els debats i diàlegs posteriors.

Durant els tres dies es realitzaren quatre conferències:

Ética de las biotecnologías. ¿Un mundo justo y feliz? Pronunciada per Adela Cortina, catedràtica de Filosofia Moral de la Universitat de València i directora de la Fundación ETNOR, para la Ética de los negocios y las organizaciones.

(Eco)feminismos y (bio)tecnologías en la era de la globalización: Controversias y disputas. A càrrec de María José Guerra, profesora titular de Filosofía Moral de la Universidad de La Laguna i experta en feminisme, sostenibilitat i desenvolupament.

La crisis de los nómadas. Pronunciada per José Luis Molinuevo, catedràtic d'Estètica de la Universidad de Salamanca.

Conocimiento científico y precaución en la regulación de los riesgos tecnológicos. A càrrec de José Luis Luján, professor titular de Filosofia de la Ciència de la Universitat de les Illes Balears, i expert en Ciència, Tecnologia i Societat i la percepció pública del risc tecnològic.



D'esquerra a dreta: Mateu Cabot, Rafel Bosch, Francisco Muñoz, Margarita Santandreu i Joaquín Valdivielso.



Si bé el congrés de filòsofs joves no és una novetat (aquesta va ser la 43a. edició), si ho són els següents fets:

* Per primera vegada es celebrava a unes illes, fet que mostrà als assistents de fora de Mallorca les condicions especials de la insularitat i els problemes que pot generar.

* Les actes del congrés que inclouen totes les comunicacions presentades, després d'haver estat revisades pel Comitè científic, han estat publicades en Cd Rom (ISBN: 84-7632-978-4; D.L. PM-256-2006), i lliurat un exemplar a tots els

inscrits i institucions col·laboradores: Direcció General de Investigació del Ministerio de Educación y Ciencia, Direcció General de Planificació i Centres Educatius de la Conselleria d'Educació i Cultura del Govern de les Illes Balears, Conselleria d'Economia, Hisenda i Innovació del Govern de les Illes Balears, Col·legi Oficial de Doctors i Llicenciats en Filosofia i Lletres i en Ciències de les Illes Balears, Obra Social de la Fundació la Caixa, i els organitzadors: Universitat de les Illes Balears i Associació Filosòfica de les Illes Balears.

* Posada en marxa d'una pàgina web on es

troba tota la informació sobre el Congrés (programa, inscripcions, ponents, allotjaments, comitès organitzador i científic, comunicacions acceptades,...) www.filotech2006.org.

* A iniciativa d'un col·laborador del Congrés es va posar a la pàgina web a disposició dels participants un bloc, per intercanviar informacions, opinar, fotos del congrés, etc.

En resum, varen ser uns dies intensos que ens permeteren ampliar els nostres coneixements, intercanviar experiències, conèixer estudiants, professors, etc, i, el que és més important apropar-nos a la filosofia des de la tecnologia. Si voleu tenir més informació sobre el Congrés podeu consultar la pàgina www.filotech2006.org

Per acabar voldria donar les gràcies a tots els que varen fer possible aquesta activitat: des de les institucions fins als assistents, passant pels organitzadors i col·laboradors.



La Dra. Adela Cortina i el Dr. Gabriel Amengual.

BOIB ANYS 2005-2006**BOIB ANYS 2005-2006****DISPOSICIONS LEGALS D'INTERÈS PER A SECUNDÀRIA I ALTRES COL·LEGIATS**

Ordre 22 de juliol de 2005, per la qual s'aprova la renovació i l'establiment dels concerts educatius dels centres docents privats de les Illes Balears (26-07-2005)

Ordre 18 de juliol de 2005 la qual ordena i organitza els ensenyaments del batxillerat en règim nocturn en centres educatius públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears (30-07-2005)

Resolució 28 de juliol de 2005, per la qual es publica la llista única per especialitats de tots els aspirants que han superat el procediment selectiu convocat per Ordre de 7 de març de 2005, de convocatòria de proves per a la provisió de places de funcionaris de cossos docents i per a l'adquisició de noves especialitats (02-08-2005)

Decret 86/2005, de 29 de juliol, pel qual es regula l'homologació dels estudis de llengua catalana de l'educació secundària obligatòria i del batxillerat amb els certificats de la Direcció General de Política Lingüística (06-08-2005)

Resolució 25 d'agost de 2005, per la qual es regula la fase de pràctiques corresponent a les proves selectives per a la provisió de places de funcionaris docents convocades per Ordre de 7 de març de 2005 (03-09-2005)

Resolució 1 de setembre de 2005, per la qual s'adjudiquen els Premis Extraordinaris de Batxillerat corresponents al curs 2004/2005 (13-09-2005)

Resolució 5 de setembre de 2005, per la qual es convoquen ajudes per a l'edició de materials didàctics, educatius i formatius de suport a l'ensenyament no universitari (13-09-2005)

Ordre 8 de setembre de 2005 per la qual es modifica el concert educatiu dels centres docents privats que s'hi indiquen (13-09-2005) **Correcció d'errors BOIB 04-10-2005**

Correcció d'errors advertits en l'ordre 7 de juny de 2005 per la qual s'establia el calendari escolar del curs 2005/2006 per als centres docents no universitaris (15-09-2005)

Acord 23 de setembre de 2005, de correcció d'errades observades al Decret 31/2005, de 18 de març, d'establiment dels mòduls econòmics dels concerts educatius per l'any 2005 (01-10-2005)

Correcció d'errors advertits en l'Ordre 8 de setembre per la qual es modifica el concert educatiu dels centres docents privats per al curs 2005-2006 (04-10-2005)

Resolució 26 de setembre de 2005, de convocatòria anual per a sol·licitar la consolidació personal parcial del complement de director (04-10-2005)

Resolució 17 d'octubre de 2005, de correcció d'errades de la resolució 24 d'abril per la qual es nomenen directors de centres públics d'acord amb la proposta de la comissió extraordinària de selecció de directors (22-10-2005)

Ordre 24 d'octubre de 2005 la qual es convoca concurs de trasllats de funcionaris docents dels cossos de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, professors d'escoles oficials d'idiomes, professors de música i arts escèniques, professors i mestres de taller d'arts plàstiques i disseny a l'àmbit territorial de les Illes Balears (03-11-2005) **Rectificació errades BOIB 17-11-2005**

Resolució 14 de novembre de 2005, de rectificació d'errades de l'Ordre 24 d'octubre de 2005 per la qual es fa pública la convocatòria de concurs de trasllats de funcionaris docents dels cossos de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, professors d'escoles oficials d'idiomes, professors de música i arts escèniques, professors i mestres de taller d'arts plàstiques i disseny a l'àmbit territorial de les Illes Balears (17-11-2005)

Ordre 12 desembre de 2005 la qual ordena i organitza els ensenyaments de batxillerat en règim a distància en centres educatius públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears (17-12-2005)

Resolució 7 de desembre de 2005, per la qual es regula el procediment que regirà la convocatòria per a l'any 2006 de la jubilació anticipada voluntària, d'acord amb la disposició transitòria novena de la Llei orgànica 1/1990, 3 d'octubre, d'ordenació general del sistema educatiu i amb el Decret 83/2002, de 14 de juny, pel qual es crea el complement autonòmic de les gratificacions extraordinàries (17-12-2005)

Ordre 30 desembre 2005, per la qual es dicten normes sobre establiment, modificació i pròrroga dels concerts educatius per al curs acadèmic 2006-2007 (07-01-06)

Resolució 17 de gener de 2006, per la qual s'estableixen els terminis per a la realització de les proves d'accés a la universitat durant el curs 2005/2006 (26-01-2006) **Correcció errors BOIB 11-02-2006**

Correcció d'errades de l'Ordre 12 de desembre de 2005 la qual ordena i organitza els ensenyaments de batxillerat en règim a distància en centres educatius públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears (02-02-2006)

Correcció d'errades de l'Ordre 18 de juliol de 2005 la qual ordena i organitza els ensenyaments del batxillerat en règim nocturn en centres educatius públics de la comunitat autònoma de les Illes Balears (02-02-2006)

Correcció d'errors de la Resolució 17 de gener de 2006, per la qual s'estableixen els terminis per a la realització de les proves d'accés a la universitat durant el curs 2005/2006 (11-02-2006)

Acord 3 de febrer de 2006, pel qual s'aprova l'oferta pública d'ocupació relativa a l'ensenyament no universitari per a l'any 2006 (11-02-2006)

Resolució 14 de febrer de 2006, per la qual s'aproven i es publiquen les plantilles i la relació de llocs de treball vacants dels cossos de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, de professors d'escoles oficial d'idiomes, de professors i mestres de taller d'arts plàstiques i disseny, de professors de música i arts escèniques, d'inspectors al servei de l'Administració educativa i d'inspectors d'educació (21-02-2006) **Correcció errades 02-03-2006**

Ordre 6 de març de 2006 per la qual es regula el procés d'admissió i matriculació dels alumnes en centres sostinguts amb fons públics als nivells d'educació infantil, primària, secundària obligatòria i batxillerat per al curs 2006-2007 (11-03-

2005) **Correcció errors BOIB 23-03-2006**

Ordre 6 de març de 2006, de convocatòria de proves selectives per a la provisió de places de funcionaris docents dels cossos de mestres, de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional de professors de música i arts escèniques i per a l'adquisició de noves especialitats (14-03-2006) **Modificació BOIB 23-03-2006**

Ordre 17 de març de 2006, de modificació de l'Ordre 6 de març de 2006 de convocatòria de proves selectives per a la provisió de places de funcionaris docents dels cossos de mestres, de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, de professors de música i arts escèniques i per a l'adquisició de noves especialitats (23-03-2006)

Correcció d'errors advertits a l'Ordre 6 de març de 2006 per la qual es regula el procés d'admissió i matriculació dels alumnes en centres sostinguts amb fons públics als nivells d'educació infantil, primària, secundària obligatòria i batxillerat per al curs 2006-2007 (23-03-2005)

Resolució 17 de març de 2006, per la qual es fa la convocatòria i es dicten normes per a la realització d'una prova lliure, perquè les persones majors de divuit anys puguin obtenir directament el títol de Graduat en educació secundària, a les Illes Balears (23-03-2006)

Resolució 4 d'abril de 2006, per la qual es determinen les ràdios d'alumnes/professor per unitat escolar per als centres privats concertats de les Illes Balears (08-04-2006)

Ordre 4 d'abril de 2006, per la qual s'aprova l'admissió i matriculació d'alumnes dels ensenyaments de règim especial en centres públics per al curs 2006-2007 (08-04-2006)

Resolució 4 d'abril de 2006 per la qual es convoca el procés de selecció de directors de centres públics (13-04-2006)

Decret 36/2006, de 7 d'abril, d'establiment dels mòduls econòmics dels concerts educatius per a l'any 2006 (15-04-2006)

Resolució 18 d'abril de 2006, per la qual es fa pública la convocatòria d'ajuts a l'alumnat de centres docents de les Illes Balears sostinguts amb fons públics per a intercanvis escolars amb l'alumnat de centres docents de les terres de parla catalana, durant el curs escolar 2005-2006 (25-04-2006)

DISPOSICIONS ESPECÍFIQUES PER A CENTRES DE SECUNDÀRIA

Ordre 23 de setembre de 2005, per la qual s'autoritza la implantació del cicle formatiu de formació professional de grau superior d'Educació infantil, en la modalitat a distància, a l'ICS Antoni Maura, de Palma (01-10-2005)

Resolució 3 de novembre de 2005, per la qual s'autoritza l'ampliació d'una unitat d'educació secundària obligatòria al centre privat d'educació infantil, primària i secundària obligatòria Santa Teresa, del Pont d'Inca (Marratxí) (15-11-2005)

Resolució 5 de desembre de 2005, per la qual es confirma en la destinació actual a l'IES Baltasar Porcel d'Andratx, com a professor d'ensenyament secundari, el senyor Onofre Carreño Cano (13-12-2005)

Resolució en referència a la dimissió del director de l'IES Port de Pollença (11-02-2006)

Decret 26/2006, de 17 de març, pel qual es crea l'institut d'educació secundària IES Porto Cristo, de Manacor (23-03-2006)

DISPOSICIONS REFERENTS A L'ADMINISTRACIÓ I ALTRES INSTITUCIONS I CENTRES DEL MÓN DE L'ENSENYAMENT I LA CULTURA

Resolució 1 d'agost de 2005, per la qual s'adjudiquen places de nous inspectors accidentals d'educació convocades per la Resolució de 6 de juny de 2005 (04-08-2005)

Resolució 5 de setembre de 2005, mitjançant la qual es concedeixen ajudes econòmiques a entitats sense finalitat de lucre per realitzar activitats de formació permanent adreçades al professorat de nivells educatius no universitaris (13-09-2005)

Ordre 5 de setembre de 2005, per la qual es cessen i nomenen nous membres, titular i suplent del Consell Escolar de les Illes Balears (15-09-2005)

Resolució 27 de setembre de 2005, per la qual s'aprova la convocatòria per concedir ajuts a les organitzacions sindicals amb representació a l'àmbit funcional de l'ensenyament públic no universitari de les Illes Balears (04-10-2005)

Resolució 6 d'octubre de 2005, per la qual es convoquen les proves per a l'obtenció dels certifi-

cats oficials de coneixements de català que expedeix la Direcció General de Política Lingüística (15-10-2005)

Resolució per la qual es nomenen els membres del Ple de l'Observatori per a la convivència escolar en els centres educatius de les Illes Balears (20-10-2005)

Ordre 24 d'octubre de 2005, per la qual es convoca concurs de trasllats per a la provisió de places vacants dels cossos d'inspectors al servei de l'administració educativa i d'inspectors d'educació a l'àmbit territorial de les Illes Balears (03-11-2005)

Resolució 14 de novembre de 2005, per la qual es convoquen les proves que s'han de dur a terme l'any per a l'obtenció del certificat de coneixements orals de català (certificat A) que expedeix la Direcció General de Política Lingüística (24-11-2005) **Modifica BOIB 03-12-2005**

Secret 117/2005, de 18 de novembre, pel qual es nomenen els senyor, Marc González Sabater i Bartomeu A. Frau Lull com a president i vicepresident, respectivament, del Consell Escolar de Mallorca (24-11-2005)

Resolució 21 de novembre de 2005, per la qual es convoca un concurs per actualitzar la borsa d'auxiliars col·laboradors de les proves per a l'obtenció dels certificats de català que expedeix la Direcció General de Política Lingüística (29-11-2005)

Decret 122/2005, de 25 de novembre, pel qual es crea l'Escola Superior d'Art Dramàtic de les Illes Balears (01-12-2005)

Resolució 28 de novembre de 2005, per la qual es modifica la Resolució 14 de novembre de 2005, per la qual es convoquen les proves que s'han de dur a terme l'any 2006 per a l'obtenció del certificat de coneixements orals de català (certificat A) que expedeix la Direcció General de Política Lingüística (03-12-2005)

Resolució per la qual s'encomana a l'IBISEC, Institut Balear d'Infraestructures i serveis educatius i culturals, la gestió de l'abonament d'ajuts econòmics als opositors als cossos docents de la convocatòria de 2005 que s'han hagut de traslladar a les Illes de Mallorca o Eivissa per a realitzar les proves d'accés a les especialitats a les quals opten (03-12-2005)

Ordre 9 de desembre de 2005, per la qual es

cessen i nomenen nous membres, titular, suplent, del Consell Escolar de les Illes Balears (17-12-2005)

Resolució 13 de desembre de 2005, per la qual es fa pública la relació de persones que han superat les proves de català de juny de 2005 convocades per la Direcció General de Política Lingüística (20-12-2005)

Resolució 16 de desembre de 2005, per la qual s'aprova el Pla d'actuació del Departament d'Inspecció Educativa per als cursos 2005-2008 (24-12-2005)

Ordre 23 de desembre de 2005, per la qual es cessa i nomena nou membre, suplent, del Consell Escolar de les Illes Balears (31-12-2005)

Resolució 19 de desembre de 2005, per la qual es nomenen les persones que, com a titular i com a suplent, han d'ocupar la secretaria de la Comissió Consultiva de Coneixements de Català (31-12-2005)

Acord 28 de desembre de 2005, pel qual es ratifica l'acord de la Mesa Sectorial d'Educació sobre mesures de conciliació de la vida familiar i laboral del personal docent de la comunitat autònoma de les Illes Balears (31-12-2005)

Resolució 23 de desembre de 2005 per la qual s'ordena la publicació del Reglament modificat d'organització i funcionament del Consell Escolar de les Illes Balears (31-12-2005)

Acord 27 de gener de 2006, pel qual es nomenen el president i la vicepresidenta del Consell Escolar Insular d'Eivissa i Formentera (28-01-2006)

Ordre 6 de febrer de 2006, per la qual es cessen i nomenen nous membres suplents del Consell Escolar de les Illes Balears (14-02-2006)

Resolució per la qual es convoquen les proves d'accés als cicles formatius de formació professional específica i se'n concreten aspectes sobre la seva organització (14-02-2006)

Resolució relativa al Nou Reglament d'Organització i Funcionament del Conservatori Superior de Música de les Illes Balears (14-02-2006)

Resolució 31 de gener de 2006, per la qual es convoquen els exàmens lliures de les escoles oficials d'idiomes de les Illes Balears per al curs 2005/2006 (18-02-2006) **Correcció errors BOIB**

11-03-2006

Resolució 10 de febrer de 2006, mitjançant la qual es convoquen subvencions per donar suport a la promoció de la cultura de les Illes Balears a l'exterior i entre illes, destinades a empreses culturals i creadors, artistes i intèrprets professionals (23-02-2006)

Resolució 10 de febrer de 2006, mitjançant la qual es convoquen subvencions per donar suport a la promoció de la cultura de les Illes Balears a l'exterior i entre illes, destinades a creadors, intèrprets, entitats i associacions sense ànim de lucre (23-02-2006)

Resolució 3 de febrer de 2006 per la qual se cessa i es nomena un nou representant del Ple de l'Observatori per a la convivència escolar en els centres educatius de les Illes Balears (23-02-2006)

Resolució 23 de febrer de 2006, de correcció d'errades de la Resolució 14 de febrer de 2006 per la qual s'aproven i es publiquen les plantilles i la relació de llocs de treball vacants dels cossos de professors d'ensenyament secundari, de professors tècnics de formació professional, de professors d'escoles oficials d'idiomes, de professors i mestres de taller d'arts plàstiques i disseny, de professors de música i arts escèniques, d'inspectors al servei de l'Administració educativa i d'inspectors d'educació (02-03-2006)

Correcció d'errors Resolució 31 de gener de 2006, per la qual es convoquen els exàmens lliures de les escoles oficials d'idiomes de les Illes Balears per al curs 2005/2006 (11-03-2006)

Acord 3 de març de 2006, pel qual es constitueix la fundació per a l'escola superior d'art dramàtic de les Illes Balears i se n'estableix el marc en el qual desenvoluparà l'actuació (16-03-2006)

Llei 2/2006, de 10 de març de reforma de la Llei 12/1998 de patrimoni històric de les Illes Balears (18-03-2006)

Llei 4/2006 de 30 de març, d'educació i formació permanents de persones adultes de les Illes Balears (06-04-2006)

BOE ANYS 2005-2006**DISPOSICIONS LEGALS D'INTERÈS PER A SECUNDÀRIA I ALTRES COL·LEGIATS**

Resolución 13 de julio de 2005, por la que se dispone la inscripción en el registro y publicación de la revisión salarial para el 2005, del V Convenio Colectivo de Enseñanza y Formación no Reglada (02-08-2005)

Resolución 19 de septiembre de 2005, por la que se conceden ayudas a Asociaciones e Instituciones, sin ánimo de lucro, para la realización de actividades de formación del profesorado durante el año 2005 (05-10-2005) **Corrección errores BOE 03-01-2005**

Orden ECI/3372/2005, de 13 de octubre, por la que se convocan ayudas para participar en la actividad de "Centros de Educación Ambiental" durante el año 2006 (29-10-2005)

Orden ECI/3697/2005, de 7 de noviembre, por la que a propuesta de la Consejería de Educación y Cultura de la comunidad autónoma de las Illes Balears, se nombran funcionarios de carrera de los Cuerpos de Profesores de Enseñanza Secundaria, Profesores Técnicos de Formación Profesional, Profesores de Escuelas Oficiales de Idiomas y Maestros, a los seleccionados en los procedimientos selectivos convocados por Orden 31 de marzo de 2004 (29-11-2005)

Resolución 21 noviembre de 2005, por la que se da publicidad al Convenio de colaboración entre el Ministerio de Educación y Ciencia y el Gobierno de las Illes Balears para diversas actuaciones de infraestructura científica y técnica y transferencia de tecnología (15-12-2005)

Resolución 12 de diciembre de 2005, por la que se corrigen errores de la de 19 de septiembre de 2005, por la que se conceden ayudas a asociaciones e instituciones sin ánimo de lucro, para a realización de actividades de formación del profesorado durante el año 2005 (03-01-2006)

Resolución 30 de diciembre de 2005, por la que se da publicidad al Convenio bilateral de colaboración entre el Ministerio de Educación y Ciencia y la Comunidad Autónoma de las Illes Balears para el desarrollo de las actuaciones contempladas en el Convenio-Marco para la puesta en marcha del Programa "Internet en el Aula" (26-01-2006)

Decreto 133/2005, 28 de diciembre, por el que

se fija el calendario de días inhábiles para el año 2006 (Illes Balears) a efectos de plazos administrativos (01-02-2006)

Resolución 21 de febrero de 2006, por la que se dispone la inscripción en el Registro y publicación del acuerdo salarial para los años 20004 y 2005, del Convenio Colectivo de Empresas de Enseñanza Privada Sostenidas Total o Parcialmente con Fondos Públicos (10-03-2006)

Orden ECI/757/2006, de 9 de marzo, por la que se convocan procedimientos selectivos de ingreso y acceso a los Cuerpos de Profesores de Enseñanza Secundaria, Profesores de Escuelas Oficiales de Idiomas, Profesores de Música y Artes Escénicas, Profesores de Artes Plásticas y Diseño, Profesores Técnicos de Formación Profesional y Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño, así como procedimiento para la adquisición de nuevas especialidades por funcionarios de carrera de los mencionados cuerpos, en plazas situadas dentro del ámbito de gestión del Ministerio de Educación y Ciencia (17-03-2006) **Corrección errores BOE 29-03-2006**

Orden 6 de marzo de 2006, por la que se hace pública la convocatoria para la realización de procedimientos selectivos para la provisión de 874 plazas de funcionarios docentes de los Cuerpos de Maestros, Profesores de enseñanza secundaria, Profesores técnicos de Formación Profesional y Profesores de Música y Artes Escénicas (18-03-2006)

Orden ECI/805/2006, de 1 de marzo, por la que se convocan ayudas económicas para la realización de actividades de formación del profesorado durante el año 2006, por asociaciones e instituciones sin ánimo de lucro (21-03-2006) **Corrección errores BOE 12-04-2006**

Real Decreto 283/2006, de 10 de marzo, por el que se aprueban los Estatutos del Consejo General de los Colegios Oficiales de Doctores y Licenciados en Filosofía y Letras y en Ciencias (25-03-2006)

Orden ECI/881/2006, de 17 de marzo, por la que se corrigen errores en la Orden ECI/757/2006, de 9 de marzo, por la que se convocan procedimientos selectivos de ingreso y acceso a los Cuerpos de Profesores de Enseñanza Secundaria, Profesores de Escuelas Oficiales de Idiomas, Profesores de Música y Artes Escénicas, Profesores de Artes Plásticas y Diseño, Profesores Técnicos de Formación Profesional y Maestros de Taller de Artes Plásticas y Diseño, así como procedimiento para

la adquisició de noves especialitats per funcionaris de carrera de los mencionados cuerpos, en places situades dins del àmbit de gestió del Ministeri de Educació i Ciència (29-03-2006)

Orden ECI/1074/2006, 22 de març, per la que se corrigien errors de la Orden ECI/805/2006, 1 de març, per la que se convoquen ajudes a associacions e institucions sin ànim de lucre, per la realització de activitats de formació del professorat durant el any 2006 (12-04-2006)

Ley 2/2006, de 10 de març, de reforma de la Ley 12/1988, de Patrimoni Històric de las Illes Balears (13-04-2006)

Resolució 10 de febrer de 2006, per la que se da publicitat al Conveni i Addenda de col·laboració entre el Ministeri de Educació i Ciència i la Comunitat Autònoma de las Illes Balears per la aplicació de diversos programes de suport a centres de educació primària i educació secundària (plan proa) (26-04-2006)

Resolució 10 de abril de 2006, per la que se dispone la inscripció en el registre i publicació del VIII Conveni Col·lectiu Nacional de Centres de Ensenyança Privada de Règim General o Ensenyança Reglada sin ningun nivell concertat o subvencionat (26-04-2006)

Cursos primer trimestre 2006-07

Llorenç Sastre Moragues

<i>Nom curs</i>	<i>Especialitat</i>	<i>Modalitat</i>	<i>Data prevista</i>
Teatre Nord-Americà del segle XX	Anglès	Distància	Nov.-Des. 2006
El professor: mediador entre la societat i l'aula	ESO i BTX	Distància	Oct.-Nov. 2006
Photoshop II (curs avançat)	Tothom	Distància	Oct.-Des. 2006
Teoria i pràctica de l'educació en valors. Utilització de recursos de tot tipus	Professorat	Presencial	Nov. 2006
Teoria i evolució del cinema (I)	Secundària	Presencial	Gen.-Feb. 2006

EL VALOR DE LA TRADICIÓ

Ferran Tarongí Vilaseca

És en aquests temps que ens ha calgut viure, els d'una nova i més potent globalització, quan esdevé més necessari recordar el valor de la tradició. I aquesta no és una qüestió sense importància, car per enfrontar-se i adaptar-se a la globalització, un nou context en què ens haurem de desenvolupar, cal tenir una clara consciència col·lectiva que secularment s'ha cimentat en la tradició. Només els pobles que han honorat la seva tradició han sobreviscut als imperis, polítics o econòmics, que són els agents de la globalització. I no per això s'ha de girar l'esquena a qualsevol avanç de caire social o tecnològic.

La tradició ha estat sovint tractada, la literatura i el cinema global en són un exemple, com un element repressor de la joventut i la modernitat. Per ser lliures ens hem de lliurar de la tradició. Res més lluny de la veritat. El tret més abominable de la tradició pot ser corregit sense negar la majoria dels valors que aquesta pregona com a propis i bons. És a dir, la tradició és un conjunt de valors, sistema operatiu per entendre el món, que produeixen actituds en front de la vida, i no un conjunt de gestos. Però si l'objectiu és acabar amb la tradició la millor manera és fer-ne una anàlisi superficial i tractar-la de *demodé*.

Actualment, els valors que es prediquen des de la majoria dels mass-media, agents de la globalització, són els valors per encaixar dins un món fet a mida de l'imperi, els EUA. Com a tall d'exemple, el dret a la recerca de la felicitat, que pregonen la Constitució Americana. Segons la nostra tradició resulta estúpid buscar la felicitat car no és més que una actitud, més o menys construïda a cops d'esforç. Pensar que si construïm un món a la nostra mesura individual serem feliços, és una actitud adolescent. A més, l'intent de fer-ho suposa la construcció d'un entorn familiar cada cop més restringit. La unitat familiar passa de la família extensa a la nuclear i finalment a la monoparental. Aquesta situació en un entorn social cohesionat no resulta diferencialment problemàtica, però el mateix en una societat desestructurada és d'efectes devastadors. Perquè, en definitiva, destruir la tradició és destruir l'autoritat, entenent per autoritat aquella secular que esdevé de la història,

no l'autoritat coercitiva de la força. És l'autoritat de l'experiència a nivell polític, social i familiar. Una autoritat que ensenya i demostra. Reduït a la mínima expressió seria aquell "jo ja t'ho deia" que tots coneixem i tanta ràbia ens feia.

Conèixer la tradició i la història del nostre poble és conèixer els valors que ens feren submissos o rebels, segons les pressions i contextos de cada moment. Aquests valors en conferiran una personalitat individual i col·lectiva a partir de la qual ens integrarem al món, per molt global que aquest sigui. Perquè si ens enfrontem al món global sense aquest bagatge cultural propi, serem assimilats i no pas integrats. Assumirem un sistema operatiu nou però pirata. Ens tindrem per ciutadans del món i no serem més que apàtrides culturals. I l'experiència històrica ens demostra que fins i tot el poble imitat tracta a l'imitador com a un ciutadà de segona. Ja no transmetrem una cultura en contínua evolució, sinó una imitació. Haurem perdut la identitat, i jugarem amb un sistema operatiu extern on mai podrem ser tan bons com els originals. Pensem en aquests imitadors que renuncien a la vida pròpia i es troben de totes les parts del món a una convenció d'Elvis Presleys. Intenten vestir com ell, pentinar-se com ell, caminar i ballar com ell, menjar el mateix, etc. Ja en poden pegar de bots!, no seran l'Elvis. I no cal dir que patiran un envelliment força incòmode. Això que individualment sembla ridícul ho hem de dur a terme com a poble?

Un exemple d'aquesta tradició que estem perdent fa referència al cristianisme. Reconèixer que la nostra cultura és essencialment cristiana és una qüestió de justícia històrica que no admet discussió. Des de l'agnosticisme o l'ateisme es pot qüestionar el vessant dogmàtic però no la part essencial d'alguns dels seus valors. I el no menys important: que l'església ha mantingut el significat, és a dir, el contingut d'aquests valors. Valors com la prudència o la fortalesa, no han passat a significar timidesa o potència anihiladora; encara es parla de la temperància, gran recurs contra la depressió; la caritat entesa també com amor al proïsme i no tan sols com una almoïna; etc. I si és cert que aquests valors es poden cultivar des d'al-

tres disciplines, no ho és menys que cada pla d'estudis nou retalla la influència de la religió i la filosofia. A canvi ens ofereixen coses tant ambigües i dubtoses com educació per als ciutadans. No deixa de sorprendre aquest títol per una assignatura en un estat monàrquic. Més aviat sembla un intent per destil·lar els valors ciutadans, de la *res publica*, d'una constitució aprovada sota la tutela dels poders fàctics del franquisme.

Un altre tret característic de la nostra cultura és la catalanitat. La festa del 31 de desembre, tan tradicional com que és una de les festes civils més antigues d'Europa, ho palesa. Una lectura no històrica, tendenciosa i superficial només veu la celebració d'un genocidi; d'altra totalment perversa hi veu un símbol de l'espanyolisme modern. Quan en profunditat representa un sistema de valors que expliquen la nostra interpretació del món. Per posar un exemple. Tradicionalment, i això es reflecteix al codi civil català, la desigualtat entre les dones i els homes, pensem en la separació de béns a l'hora del matrimoni, és menor, poc o molt, en els Països Catalans que en altres països. Si acceptem això, a l'hora de dur un dels valors tradicionals de l'ètica a les darreres conseqüències, la justícia, ens serà més fàcil acceptar i contribuir al canvi cultural des de posicions més properes. Tanmateix hauríem de cercar una explicació al fet que les Illes Balears és l'indret de major violència domèstica de l'Estat.

Un exemple on la catalanitat cohesiona la població i actua d'element integrador per als col·lectius més discriminats és el Principat de Catalunya. Tot i no ser perfecte, ens trobem amb

el país català més modern, internacional i tolerant, capaç de consensuar un marc legal, des de la catalanitat, amb el 90% del seu parlament. Els catalans de Mallorca, amb una tradició de prop de 800 anys, veiem com el nostre poble s'intenta cohesionar al voltant d'una cultura aliena per mor del menyspreu de la nostra. I un poble dividit no és el millor context per a l'educació en valors dels qui hem d'educar.

Si no sabem el que som, no podem aspirar a ser més que una colònia, no només econòmica sinó cultural, d'un món on s'ha imposat la cultura del més fort, l'adolescent, que no reconeix més límit que el de la seva capacitat de coacció. Les cultures modernes són les més joves, i no per això les millors. Si no recuperem la tradició podem acabar tractant els nostres vells com les nostres tradicions. Ens avergonyirem d'ells i els arraconarem fora de la nostra vista fins que desapareguin. Trist final per una cultura mil·lenària, la nostra, de la qual en Cervantes escrigué: "els cortesos catalans, gent enutjada, terrible, pacífica, suau; gent que amb facilitat dona la vida per l'honra, i que per defensar-les ambdues, s'avancen a si mateixos que és com avançar-se a totes les nacions del món".



INTERNET, VIDEOJOCs, TELEVISIÓ ...

Manual per a pares preocupats, de Serge Tisseron

ISBN: 84-7827-429-4
Sèrie: Família /
Comunitat educativa -
Col·lecció: Família i
Educació
Pàg.: 135 - Preu: 15 €



Vivim en un món dominat pels mitjans de comunicació. Acompanyar els nostres fills en el descobriment de les imatges ja no és una elecció, sinó una necessitat. Serge Tisseron respon en aquest llibre a una sèrie de preguntes que tots els pares es plantegen i que abracen aspectes suficientment amplis i fonamentals, però no s'accontenta amb donar un llistat de respostes, proposa també pistes -i advertències- perquè els pares i els nens treguin partit de les imatges i ho facin conjuntament.

MÚSICA PER A BANDA, de Baltasar Moyà
REVISIÓ, INSTRUMENTACIÓ I NOTES: Josep-
Joaquim Esteve Vaquer
Bilingüe Català -
Castellà

ISBN: 84-96376-59-1
IL·L.: b/n 200, PÀG.:
252, FORMAT: 21 x 30
PVP: 26 €



Aquest volum recopila les partitures dels pasdobles, marxes i marxes processonals de l'insigne compositor mallorquí Baltasar Moyà. Catalogades i digitalitzades per Francesc-Joaquim Esteve amb un estudi introductor amb castellà i català. Inclou un CD rom amb una bona mostra de les partitures de les seves obres. Les bandes de música, seran les encarregades d'interpretar i difondre aquestes obres.

Baltasar Moyà Sancho (1861-1923), va ser un dels compositors més fecunds de la Mallorca de finals del segle XIX i principis del XX. Va estar sempre involucrat en l'organització, participació i direcció de diferents activitats i col·lectius musicals, tot elevat el seu nivell interpretatiu a altes

cotes i aconseguint nombrosos premis en els certàmens musicals celebrats en aquells anys. Fruit d'aquesta important activitat musical és l'ampli catàleg d'obres escrites i destinades, en la seva majoria, a les bandes de música i orquestres de ball que ell mateix va dirigir.

LIDERAR ESCUELAS INTERCULTURALES E INCLUSIVAS.

Equipos directivos y profesorado ante la diversidad cultural y la inmigración, de Miquel Àngel Essomba
Edició en castellà



ISBN: 84-7827-424-3
Sèrie: Atenció a la diversitat /
Educació especial - Col·lecció:
Acción Directiva
Pàg.: 170 - Preu: 14 €

La construcció d'una escola intercultural i inclusiva requereix no només mesures de naturalesa didàctica sinó també organitzativa. Aquest llibre clarifica terminològicament i conceptual l'entorn de la interculturalitat i la inclusió, explorant-lo des d'un posicionament teòric de caràcter postmodern i vinculant la fonamentació teòrica amb la pràctica organitzativa que han d'assumir els centres educatius. Finalment, fa referència a estratègies basades en experiències reals i proporciona un model concret de dinamització d'un claustre.

MESTELRICH. MEMORIAS DE UN EQUILIBRISTA

de Miquel Estelrich
ISBN: 84-95694-58-1
IL.: b/n 56, PÀG.: 156
COLECCIÓN: Plural
IDIOMA: Castellà
PVP: 14 €



MESTELRICH, nombre artístico de Miguel Estelrich (Santa Margalida 1913-Palma 1982), fue el más grande y audaz artista de circo nacido en Mallorca, el mejor ciclista aéreo del mundo y un mago del ciclismo acrobático. Al morir dejó inéditas sus memorias, en las que relata su debut en el toreo bufo y el circo, su participación en la Guerra Civil y sus primeros pasos como organizador de veladas ciclistas y pugilísticas.

Un tiempo después, ya asombró al público con

su arriesgado número de la Ruta de la Muerte, guiando su bicicleta sobre un largo cable mientras sus compañeros hacían piruetas en sendos trapecios colgados de los ejes de la máquina, siempre a gran altura y sin red, y también montando la bicicleta más pequeña del mundo. “Lo que gané como artista lo perdí como empresario”, así resumió su vida Mestelrich, que en 1958 vio truncada su carrera artística por los huracanes del Caribe.

TRIUNFANTES PERDEDORAS.

La vida de las niñas en la escuela, de Gloria Arenas

Edició en castellà

ISBN: 84-7827-426-X Sèrie:

Temes transversals -

Col·lecció: Crítica y

Fundamentos

Pàg.: 267 - Preu: 17 €



Les històries culturals continuen esforçant-se per posar de manifest quin hauria de ser el lloc de les dones, i una de les maneres que utilitzen aquestes cultures per ser transmeses, conegudes i acceptades, són els sistemes educatius. Aquest llibre pretén donar a conèixer les diferents teories, ideologies, lleis, investigacions i línies de reflexió des de les quals les dones han tractat d'analitzar les formes de discriminació sexista que s'amaguen en el sistema educatiu actual.

MEMÒRIA DE LA CUINA MALLORQUINA,
RECEPTES ANTIGUES DE TOTS ELS POBLES,
d'Antoni Tugores
PRÒLEG: Ferran Adrià

EDICIÓ RÚSTICA: ISBN:
84-96376-51-6

EDICIÓ TAPES FORTES:

ISBN: 84-96376-49-4

IL·L.: b/n, PÀG.: 312,

MIDES: 21X30

PVP EDICIÓ RÚSTICA:
29 €

PVP EDICIÓ TAPES
FORTES: 38 €



És el resultat de molts d'anys d'investigació poble a poble, tot cercant les arrels de la nostra identitat com a poble a través de la cuina. L'autor, amb paciència, passió i una dedicació fora mida, ha preservat de l'oblit centenars de receptes de la cuina que practicaven els nostres padrins i padrines, mitjançant centenars d'entrevistes realitzades a tots els municipis de l'illa. La cuina que ens

ofereix està basada generalment en l'optimització dels pocs recursos que oferia l'entorn, ben assaonats amb imaginació, enginy i bon gust.

“No em resta més que recomanar-vos ferventment aquesta obra, escrita amb passió i amb sensibilitat, que interessarà tant a l'afecionat a l'antropologia i l'etnologia com a qui tingui curiositat per la vida dels nostres avis i, no cal dir-ho, a l'afecionat a la gastronomia.”

FERRAN ADRIÀ

Autor

ANTONI TUGORES (Manacor, 1948) és investigador i periodista. Al marge de la tasca informativa, ha conreat el teatre i la narració. Ha escrit les biografies de Joan Mesquida (1983), Mateu Galmés (1997) i Andreu Pasqual Frau (2003). L'any 2004 va publicar dos toms de Memòria Gastronòmica de Mallorca, aplec de receptes de cuina aparegudes en fascicles en el Diario de Mallorca. La seva obra més coneguda és La història robada, sobre la figura del batle Antoni Amer, Garanya, en la qual rescata una de les històries més cruels de la guerra del 1936 a Mallorca.

COM MILLORAR LES COMPETÈNCIES DELS DOCENTS.

Guia per a l'autoavaluació i el desenvolupament de les competències del professorat, d'Elena Cano

ISBN: 84-7827-405-7

Sèrie: Desenvolupament personal
del professorat - Col·lecció:

Desenvolupament personal del professorat

Pàg.: 213 - Preu: 15,75 € -



Aquest llibre aborda set competències especialment importants en l'àmbit de la professió docent: les capacitats de planificar i organitzar el propi treball, de comunicar-se, de treballar en equip, d'afrontar conflictes desenvolupant habilitats interpersonals, d'utilitzar les noves tecnologies, de revisar constantment el nostre treball i de fer tot això amb responsabilitat i realisme, coneixent les nostres possibilitats i les nostres debilitats.

LA INDÚSTRIA A MALLORCA
(SEGLES XIX-XX), de Joan Roca.

COL·LECCIÓ: Quaderns d'història contemporània de les Balears
48

ISBN: 84-96376-54-0

PVP: 5 €



Durant la segona meitat del segle XIX es produeix una important transformació de l'estructura econòmica i productiva mallorquina. Aquest fenomen es consolidarà durant el primer terç del segle XX, fins just abans del boom turístic iniciat en la dècada de 1960. En aquest procés tindran un marcat protagonisme alguns dels anomenats sectors no líders, com la fabricació de teixits de llana o el calçat, i també els transformats alimentaris, la construcció de maquinària industrial lleugera o d'utilitat agrícola, sense oblidar la fabricació de sabó.

Autor

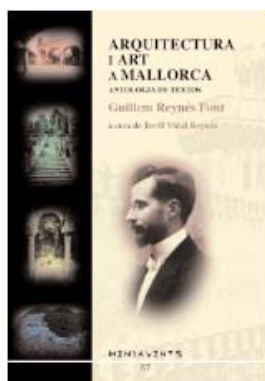
Joan Roca i Avellà (Palma, 1966) és llicenciat en història per la Universitat de les Illes Balears (1989). S'ha especialitzat en el procés industrialitzador illenc dels segles XIX i XX. Col·laborador del Grup d'Estudis d'Història Econòmica (UIB), ha publicat diversos estudis i articles sobre les transformacions del sector tèxtil en la Mallorca vuitcentista, l'evolució de l'empresa industrial i la situació del patrimoni arqueològic mallorquí generat pels processos d'industrialització.

ARQUITECTURA I ART A MALLORCA.

ANTOLOGIA DE TEXTOS, de Guillem Reynés Font

A CURA DE: Jordi Vidal Reynés.

IL·L.: b/n,
COL·LECCIÓ: Menjaments,
67
ISBN: 84-96376-58-3
PVP: 15 €



GUILLEM REYNÉS FONT (Palma, 1877-1918)

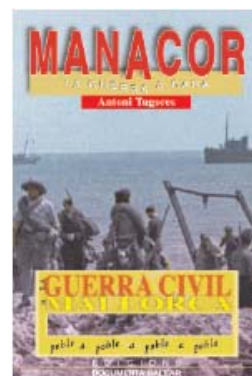
fou un arquitecte i intel·lectual mallorquí d'idees regionalistes. Va participar en el primer Congrés Internacional de la Llengua Catalana (1906) i publicà articles i conferències d'interès artístic en diverses revistes. Format dins l'eclecticisme arquitectònic, la seva obra s'enquadra dins el modernisme i el regionalisme. Entre els seus projectes destaquen el Rosari Monumental de Lluç, l'església nova de Biniamar, la Torre dels Caps de l'Almudaina, la residència de Joan March a Cala Rajada i el cinema Moderno; també realitzà reformes importants a la Seu i a molts de temples mallorquins, a Can March, al Llatzeret de Maó i a la Diputació. La seva pública oposició a l'enderrocament de la porta de Santa Margalida i la seva intervenció per evitar la sortida de l'illa del que quedava de la col·lecció del cardenal Despuig feren palès el seu amor pel patrimoni artístic insu-

lar. Va morir el 1918 contagiats per la grip i té un carrer dedicat a Palma.

LA GUERRA CIVIL A MANACOR. LA GUERRA A CASA, d'Antoni Tugores.

A CURA DE: Jordi Vidal Reynés
PRÒLEG: Maria-Antònia Oliver

IL·L.: 40 pàg. b/n PÀG.: 444, FOR-
MAT: 15 x 21,5
COL·LECCIÓ: Guerra Civil a
Mallorca, poble a poble
IDIOMA: Català
ISBN: 84-96376-60-5
PVP: 26 €



La Guerra Civil a Manacor està marcada per l'únic front de guerra real en territori balear. Arran del desembarcament de les tropes d'Alberto Bayo al litoral del llevant mallorquí, s'inicià una cruel repressió contra elements de l'esquerra illenca que no es parà després del reembarcament de les tropes republicanes.

"Antoni Tugores ha recuperat, per a ell i per a tots nosaltres, una memòria que molta de gent voldria que s'hagués perduda per sempre. I l'ha recuperada amb honestat, amb valentia i amb intel·ligència."

(Maria A. Oliver).

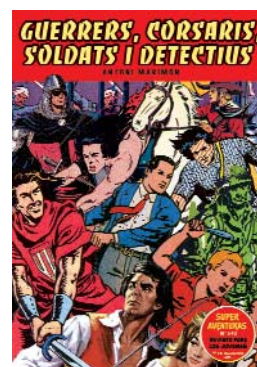
Antoni Tugores

(Manacor, 1948), és investigador i periodista. Al marge de la tasca informativa, ha conreat el teatre i la narració. Ha escrit les biografies de Joan Mesquida (1983), Mateu Galmés (1997), Andreu Pasqual Frau (2003) i Antoni Amer, el batle 'Garanya' (2004), l'últim alcalde republicà de Manacor, assassinat cruelment pels feixistes. És autor, també, de Memòria de la cuina mallorquina (2005).

GUERRERS, CORSARIS, SOLDATS I DETECTIUS,

d'Antoni Marimon.

IL·L.: color i b/n, Pàg.: 318, Mides:
17x24
Col·lecció: Arbre de Mar, 20
ISBN: 84-96376-48-6
PVP: 28 €



Aquesta obra és una àmplia panoràmica de l'evolució dels tebeos o còmics produïts a l'Estat espanyol en la seva faceta realista sota la dictadura franquista. Hi desfilen personatges tan coneguts com *El Guerrero del Antifaz*, *Roberto Alcázar y Pedrín*, *Hazañas Bélicas*, *El Capitán Trueno* i *El Corsario de Hierro*, i molts

d'altres que no gaudiren de tanta difusió.

En el primer franquisme, el tebeo va assolir una gran popularitat i exercí una considerable influència, sobretot entre els infants i els joves. Amb el temps va aparèixer el còmic adreçat al públic adult, s'hi incrementà el rol atorgat a la dona i aparegué un cert rigor en el tractament dels referents històrics. Antoni Marimon els analitza amb detall i posa en evidència els fonaments i deològics i la interpretació de la història que ofereix.

Destaca el predomini de Barcelona i València com a grans centres productors de tebeos. Així mateix, es dedica una atenció especial al minoritari però innovador còmic en català.

Autor

ANTONI MARIMON RIUTORT (Son Sardina, Palma, 1965) és historiador. Es va doctorar a la Universitat de les Illes Balears, fou redactor de la Gran enciclopèdia de Mallorca (1988-1997) i des de l'any 2000 és professor titular d'història contemporània de la Universitat de les Illes Balears. El 1999 va ser nomenat secretari del Departament de Ciències Històriques i Teoria de les Arts. És membre del Grup d'Estudi de la Cultura, la Societat i la Política al Món Contemporani. Les seves recerques s'han centrat en les èpoques de la Restauració i de la Transició i l'Autonomia, amb incursions en la història d'Amèrica i en el franquisme. Ha publicat diversos llibres, és coautor de dos manuals d'història d'Amèrica i ha coordinat, en solitari o amb altres autors, algunes obres col·lectives. Ha estat director de les revistes Lluç (2000-2003) i Llegir (2004-2005), i actualment és col·laborador del Diari de Balears. Ha rebut els premis Ciutat de Palma (1992), Ferran Soldevila (1993) i Bartomeu Rosselló-Pòrcel (1994).

EL CASTELL DE SANT ELM, d' Àngel Aparicio.

A CURA DE: Jordi Vidal Reynés

Pròleg: Pere Ollers

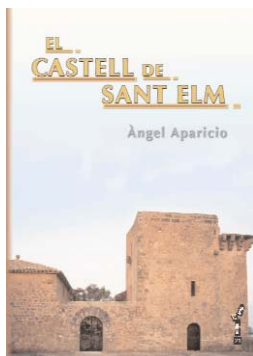
Il·l.: b/n Pàg.: 108, Format: 17 x 24

Col·lecció: Arbre de mar, 21

Idioma: Català

ISBN: 84-96376-61-3

PVP: 14 €



El Castell de Sant Elm esdevé únic a Mallorca, aïllat de la resta de construccions consemblants d'arreu de l'illa. Aquest llibre, de caràcter divulgador, s'ha elaborat per omplir un buit històric que existia dins el context de la vigilància costanera, especialment pel que fa a l'àmbit defensiu, social,

bèl·lic, comercial, sanitari..., embaulades cronològicament amb una època més recent i fets d'allò més curiosos com són l'adquisició i la pertinença a l'arxiduc Lluís Salvador.

Àngel Aparicio i Pasqual

(Palma, 1956). Investigador. És membre fundador i president del GEFB (Grup per a l'Estudi de les Fortificacions Balears). Ha publicat La fortalesa de la Punta de n'Amer (2000), El reducte de la Penya Roja d'Alcúdia (2001), La torre de Sant Francesc (2002), La marina d'Andratx s. XVI-XVII (2003) i La torre d'Andritxol (2005), entre d'altres.

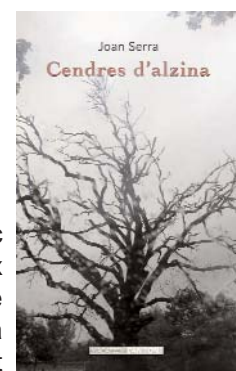
CENDRES D'ALZINA, de Joan Serra.

Il·l.: no, Pàg.: 184, Mides: 12,5x20

Col·lecció: Magatzem Can Toni, 29

ISBN: 84-96376-47-8

PVP: 12 €



Aquesta novel·la té com a marc una comarca fictícia que tanmateix resultarà familiar als lectors, perquè la seva trama se situa en l'època actual dins una societat benestant que no té escrúpols de sacrificar el territori per satisfer encara més la seva cobdícia. En aquest entorn, uns personatges que han d'afrontar un enemic que no mira altra cosa que el guany surten endavant amb coratge, compartint drames i foscors, però també moments de joia i de tendresa.

Autor

Encara que nascut a Palma el 1957, Joan Serra Mercadal és de Santa Maria del Camí, el poble de la seva família materna, on resideix. L'any 1981 va fundar, juntament amb alguns companys, la revista Coanegra, i el 1990 va obtenir el premi Premsa Forana, atorgat per l'Associació de Premsa Forana de Mallorca. El 1997 va ser finalista del premi Llorenç Villalonga de relats curts, atorgat per l'Ajuntament de Binissalem, amb l'obra L'il·luminat. Cendres d'alzina és la seva primera novel·la, una història de personatges que sobreviuen a les pròpies limitacions i a una societat que els va vedant l'espai.

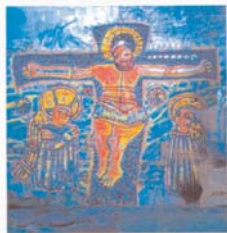
El Déu possible, de Sebastià Mesquida

ISBN: 84-96242-88-9

180 pàg.

Primera edició: abril 2006

L'autor a la presentació del llibre:



Sebastià Mesquida
El Déu possible

L'Editorial Miquel, Barcelona

És un atreviment plantejar de manera crítica les qüestions religioses; perquè es tracta d'un camp alhora indefinit i immens, en el qual fàcilment ens podem perdre. Però també és una obligació: perquè la religió és cosa nostra; és per ésser entesa, fins allà on és possible, i acceptada per nosaltres.

La primera idea conductora d'aquest llibre és modesta i un tòpic del pensament modern: som d'aquest món i aquesta

situació decideix en tota la nostra vida, que és totalment mundana. Així serà igualment mundà el que es refereix a Déu i a la religió, es tracti de conceptes, d'experiències o de projeccions de vida. Una altra idea bàsica és que Déu sempre haurà de ser concebut com una afirmació en favor de l'home: afirmarà aquest home de moltes maneres i ho farà, necessàriament, en dimensions pròpies d'aquest món. En resum, per una banda tenim un món sense fons, "sagrat", i per l'altre un Déu pròxim i "mundà".

Les conseqüències d'aquesta visió em semblen importants. La primera és que la nostra vida demana com a cosa substancial, i en l'únic camí possible, la seva realització "mundana". La segona conseqüència d'aquesta mundanitat i sacralitat de la nostra vida rau en l'interès insubstituïble de la nostra història, és a dir, en l'interès de les relacions bàsiques que tenim establertes entre nosaltres. Es tracta de relacions insuperables per l'individu però que, literalment, ens fan o ens desfan.

També hem d'anotar que la nostra mundanitat no és únicament en el marc de la nostra vida, sinó també el nostre estatut i la nostra frontera. En bona lògica no ens podem sostreure, en cap sentit, d'aquest món. Aquest món seria l'únic lloc hàbil per a tota trobada, tant amb Déu i el seu misteri com amb els homes. Les desviacions respondrien, al meu entendre, a determinats interessos i inhibicions històriques pròpies de la nostra tradició religiosa.

En una darrera part del llibre m'atrevesc a proposar, des de l'humanisme i des de la fe, la resposta més elemental a la situació que coneixem en el vessant civil i en el religiós. Una resposta a través del que consider uns afanys fonamentals de l'home, i per això mateix "sagrats" (veïnats i partíps, com si diguéssim, de la voluntat del seu creador). Aquests serien tres: l'afany simple de trobar, en aquest món, un home nu de disfresses, més enllà de tota ambigüitat i amb la finalitat de trobar-nos a nosaltres mateixos; l'afany de fer una aliança amb aquest home i viure en el seu marc; i l'afany d'adoptar la humanitat, per part de tots, com a horitzó permanent. Pens que Déu està amb

aquests afanys i que per això aquests han de ser suport necessari en tot compromís i celebració que mereixin el nom de religiosos, o simplement d'humans.

LITERATURA I HOLOCAUST.
UNA APROXIMACIÓ A UNA
ESCRITURA DE CRISI, de
Rosa Planas

ISBN: 84-96242-95-1

201 Pàg.

Maig 2006

El que ens ofereix Rosa Planas

és un d'aquells llibres que hau-

rien de ser de lectura recomanada en l'àmbit educatiu. Aqueixa afirmació, gens gratuïta, la podem fonamentar en diversos motius. Primer perquè la seva lectura provoca un efecte estimulants. Hom sent la necessitat de saber més d'allò que ella ens fa tastar. També pel caràcter "enciclopèdic" de l'obra, i alhora divulgatiu, que permet fer un dibuix social i humà a partir d'una tria d'autors i conceptes prou significatius. I finalment, perquè podem comparar alguns trets socials i humans d'aleshores, en principi innocus i que esdevenen perillosos, amb d'altres que es mostren orgullosos i encara innocus a la nostra societat. Acompleix, així, amb la funció ideal de la Història: entendre-la com experiència, com aprenentatge.

Formalment està estructurat en tres parts principals. La primera dedicada a la literatura de l'Holocaust, des dels distints gèneres literaris als temes principals d'aquests, des de l'anàlisi dels seus orígens fins a les possibles finalitats; la segona part, titulada "Biografies Mímines", és el resultat d'un recull biogràfic de diversos autors d'aquesta literatura, generalment supervivents, amb contínues pinzellades de les seves obres, de les seves obsessions, dels seus patiments, de les seves intencions i fins i tot dels seus fantasmes; i finalment una tercera part, titulada "Petit Diccionari de l'Holocaust", on defineix, interpreta i contextualitza una sèrie de conceptes bàsics per iniciar una aproximació al coneixement dels camps de concentració i d'extermini.

Un llibre rodó que suma, i que en paraules de l'autora "s'adreça a tothom, especialment als joves i a la gent que vol mantenir viva la consciència crítica".

